ידען געדענקט! דער קאַמף געגען רדיפות אויף ידען אין דייטשלאַנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

זייטע

נייער פאלקסבלאט

№ 43 | Łódź, Sroda, 19 lutego 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71
Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, מיטוואָך פ׳ משפטים כ״ו שבט תרצ״ו

אינטערפעלאציע אין סיים וועגען שאַכט׳ס רעדע אין אויבערשלעזיען

...ורשא, 18 (טעלעפאָניש)
...ף דער נעכטיגער סיים־זיצונג האָט רעפ. נאַ־
...ריינגעטראָגן אַ אינטערפעלאַציע צום אויס־
...ניסטער, אין שייכות מיט דער רעדע פון
... ווירטשאַפטס - מיניסטער, ד״ר שאַכט.
... האָט געהאַלטען אין יולען־הוטע אין שלע־

אין דער אינטערפעלאַציע ווערט אָנגעוויזען, אַז ד״ר שאַכט האָט אין זיין רעדע אַטאַקירט דעם פער־פליכטענדען אָפּמאַך צווישען פוילען און דייטשלאַנד, ארויסזאָגענדיג זיין אָלחזיע צו די איצטיגע פוילי־שע גרעניצען אין שלעזיען.

און דער אינטערפעלאַנט פרעגט דעם אויסערן־מיניסטער: צי איז אמת די דאָזיגע ערקלערונג פון מיניסטער שאַכט, וואָס האָט זיך בעוויזען אין דער פרעסע? און אויב יאָ, וואָס פאַר א שריט פלאַנט דער מיניסטער אונטערנעמען, כדי אויפצוקלערען דעם דאָזיגען ענין.

דיסקוסיע וועגען בודזשעט
זיך נעכטען אָנגעהויבען אין סיים

וואַרשא, 18 (טעלעפאָניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים האָט זיך אָנגעהויבען די דיסקוסיע איבער די בעזונדערע טיי־לען פון בודזשעט.

דער בודזשעט פון מלוכה־פרעזידענט האָט נישט ארויסגערופען קיין שום דיסקוסיע, רעסגלייכען אויך נישט די בודזשעטען פון סיים און סענאַט.

דאַן זענען בעטראַכט געוואָרען די בודזשעטען פון די מלוכה־באַהנען, פון פרעזידיום פון מיניס־טאָרען־ראַט, יוסטיץ־מיניסטעריום.

מאָרגען וועט בעטראַכט ווערען דער בודזשעט פון לאַנדווירטשאַפטליכען מיניסטעריום.

הויפּט־שולדיגער אין די געשעהענישען
אין קאָנינער פּאָוויאַט, בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

וואַרשא, 18 (טעלעפאָניש)

צוליב דעם, וואָס ס׳איז דערהאַלטען געוואָרען א ידיעה, אַז איינער פון די הויפּט שולדיגע אין די לעצ־טע געשעהענישען אין קאָנינער פּאָוויאַט, לאַדזער וואָיעוואָדזשטווע, א געוויסער שעלסקי בעהאַלט זיך אין זיין וואוינונג אין ווישין אומלעגאַל געוועהר, האָט די מלוכה־פּאָליציי אדורכגעפיהרט ביי איהם א רעווי־זיע. ווען די פּאָליציי אריין אין דער וואוינונג איז שעלסקי בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. בעת דער רעוויזיע האָט מען אין דער וואוינונג געפונען געוועהר. די געריכטס מעדיצינישע קאָמיסיע, וואָס איז געקומען קיין ווישין, כדי אדורכצופיהרען די סעקציע פון שעלסקי׳ס קערפער איז געשטערט געוואָרען אין איהר טעטיגקייט דורך א גרופּע אוואַנטוריסטען, וואָס האָט געוואָלט זיך אריינרייסען אין לאָקאַל. נאָך מעהר־מאָליגע וואָרנונגען איז די פּאָליציי געוועזען געצוואונגען צו בענוצען געוועהר. איינער פון די אָנ־פאַלער איז שווער פערוואונדעט געוואָרען און איז שפּעטער געשטאָרבען. די פּאָליציי האָט ארעסטירט עטליכע אוואַנטוריקעס און די אָרדנונג איז שנעל צוריקגעשטעלט געוואָרען. אויפ׳ן אָרט פון געשעה־ענעניש איז אָנגעקומען די פּראָקוראַטאָרישע מאַכט, וואָס האָט אונטערגענומען א ענערגישע אויספאָר־שונג.

א נישט געמלה׳ט קינד
ווערט געגען ווילען פון ראַבינאַט געמאָלדען אלס יודיש קינד

וואַרשא, 18 (טעלעפאָניש.

צום וואַרשאַווער רב האָט זיך בשעתו געווענדעט דער אדוואָקאַט קאַזימיערזש קאָהן און האָט איהם געבעטען, אַז דער רב זאָל איהם ארויסגעבען א קווי־טעל אויף א מעטריקע פאַר זיין זוהן, הגם דאָס קינד איז נישט גע׳מלה׳ט.

דער רב וואַרשאַוויאַק האָט זיך אָפּגעזאָגט ארויס־צוגעבען אַזאַ קוויטעל אין קאָמיסאַריאַט און גלייכ־צייטיג האָט ער אויך וועגען דעם געמעלדעט אין ראַבינאַט.

דער ראַבינאַט האָט בעשלאָסען, אַז אַזאַ קוויטעל וועט נישט ארויסגעגעבען ווערען, ווייל די יודישע קהלה קען ארויסגעבען קוויטלעך נאָר פאַר יודישע קינדער און פאַר אַזעלכע קינדער קענען בעטראַכט ווערען נאָר גע׳מלה׳טע קינדער.

דער ראַבינאַט האָט נאָך דערביי בעטאָנט, אַז די פאָדערונג פון אדוואָקאַט קאָהן איז געגען געזעץ.

דער אדוואָקאַט האָט זיך אָבער געווענדעט אין רעגירונגס - קאָמיסאַריאַט, וועלכער האָט פעראָרדענט אַז דער ראַבינאַט און דער רב זאָל אַזאַ קוויטעל יאָ ארויסגעבען. אָבער נישט דער ראַבינאַט און נישט דער רב האָבען געוואָלט נאָכקומען די פאָדערונג. דער ענין איז דאַן איבערגעגאַנגען צו ענטשיידען אין העכסטען אדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

אין די לעצטע טעג האָט דער רעגירונגס־קאָמי־סאַר ווידער געפאָדערט פון ראַבינאַט און הרב וואַר־שאַוויאַק, אַז זיי זאָלען ארויסגעבען אַזאַ קוויטעל אָבער אויך דאָס מאָל איז דער ראַבינאַט און דער רב געבליבען פער׳עקשנ׳ט און נישט געוואָלט נאָכ־געבען. דער רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט האָט דאַן פער־אָרדנט, אַז דער פּאָליציי - קאָמיסאַריאַט זאָל ארויס־געבען א מעטריקע אָהן דעם קוויטעל פון רב.

דער דאָזיגער פאַקט האָט אין וואַרשא געמאַכט א זעהר שווערען איינדרוק. דאָס איז דער ערשטער פאַל, אַז א קינד, וואָס איז נישט גע׳מל׳ט געוואָרען זאָל געמעלדעט ווערען אלס יודיש קינד. מען זעהט דערין אַנ׳אַטענטאַט אויף דעם אַקט פון מילה.

מזרחי־קאָנפערענץ אין ניו־יאָרק פּראָטעסטירט
געגען דעם שחיטה־פערבאָט אין פוילען

ניו־יאָרק, 18 (יט״א טעלעגראַפיש)

די קאָנפערענץ פון „מזרחי״ האָט אויסגעדריקט אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען דעם פּראָיעקטירטען שחיטה־פערבאָט אין פוילען.

אונזער וואָרט
א בערעכטיגטער וואונש

אין זיין עקספּאָזע אין סיים האָט פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי, רעדענדיג וועגען די אינערליכע פּערהעלטנישען אין לאַנד זיך בעזונדערס אָפּגע־שטעלט אויף די שאָוויניסטישע עלעמענטען, וואָס ריכ־טען זיך לויט׳ן „ענגען נאַציאָנאַליזם״ און וואָס רופען אַרויס עקסצעסען אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען געביט״.

מיר ווילען גלויבען און האָפען, אַז די ער־קלערונגען פון פּרעמיער וועלען בעוויזען אריינ־צוטראָגען אַ בערוהיגונג אין לאַנד, וואָס איז לעצ־טענס, צוליב דער אַנטי־יודישער אַקציע פון די ענדעקעה אויפגעטרייסעלט געוואָרען. מיר גלויבען און האָפען, מיר זענען אפילו פולשטענדיג זיכער. אַז די רעגירונג האָט די קראַפט און די מעג־ליכקייט נישט צו דערלאָזען, אַז עס זאָלען זיך איבערחזר׳ן די ווילדע מעשים תעתועים פון די ענ־דעקישע הפקר־יונגען, וואָס האָבען אָפּערירט אויף יודישע פלייצעס מיט מעסערס און שטעקענס, מיט פּעטאַרדעס אין יודישע געשעפטען.

מיר גלויבען, אַז אָפּהיטענדיג די רוה און אָרדנונג אין לאַנד, וועט די רעגירונג נישט דער־לאָזען צו אַנטי־יודישע עקסצעסען, צו דעם, אַז יודיש בלוט און יודיש פערמעגען זאָלען זיין הפקר.

אָבער נעבען דעם אַרגומענט פון שטעקען און מעסער מיט וועלכע עס אָפּערירען די שאָוויניס־טישע עלעמענטען און געגען וועלכע דער פּרעמיער איז אַזוי שאַרף ארויסגעטרעטען, בענוצען זיך די זעלבע עלעמענטען נאָך מיט מיטלען, אַ דאַנק וועלכע זיי פיהרען אַדורך „קאַלטע עקסצעסען״, אָהן בלוט־פערגיסונג, וואָס זענען אָבער לגמרי נישט־וועניגער וועהטאָגליך, פון די עקסצעסען מיט מעסער און שטעקען.

דער וועה־געשריי פון די קליינע יודישע שטעט־לעך איז דער בעסטער בעווייז דערפון. אָט איז אָנגעקומען אַ גרוס פון קושעפּיץ, די יודישע בע־פעלקערונג אין דאָזיגען שטעטעל געהט אויס פון הונגער. די יודען האָבען דאָרט נישט קיין שום מעגליכקייט פון עקזיסטענץ. עס דערגעהט דערצו, אַז מען מוז שוין פאַר זיי זאַמלען שפייז און קליידער. און קושעפּיץ איז דאָך נישט איינאיינציג!

און דעריבער, אויפנעהמענדיג מיט צופרידענ־הייט די רייד פון פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי, ווי־קען מיר גלייכצייטיג אויס דעם וואונש, אַז עס זאָל געמאַכט ווערען אַ סוף צו די „שטילע עקסצעסען״.

ק.

טאָג - טעגליך
זיך פערריעדט...

...ט אַ געוויסער צייט צוריק האָט דער פּי־...דיקטאַטאָר פון דריטען רייך, היאַלמאַר שאַכט ...אַ בעזוך אין אויבער־שלעזיען — געהאַל־...רעדע, אין וועלכער ער האָט אויף אַ טאַקט־...אופן גערעדט וועגען דעם פוילישען אויבער־...ין. שאַכט האָט דאַן צווישען אַנדערען געזאָגט, ...ער עס קומט נאָר קיין אויבער־שלעזיען, און ...ווי אַזוי עס זענען פערטיילט געוואָרען די ...טעמען פון אויבער־שלעזיען, מוז מודה זיין, ...ער ווערסיילער טראַקטאַט איז אַנ׳אונזין. ...האָט זיך אַפילו באַלד געכאַפּט, און ער־...אַז ער מיינט נישט, אַז די לאַגע זאָל גע־...ווערען אויף אַ געוואַלטזאַמען אופן, אָבער ...דן מעגליך צו ערלעדיגען דעם ענין אויף אַ ...לכען אופן.

...די דאָזיגע רעדע האָט געמאַכט אַ שווערען אייב־...דער פוילישער אַמבאַסאַדאָר ליפּסקי האָט ...פּראָטעסטירט אין דייטשען אויסערן־מיניסטער ...און עס האָט אויסגעזעהן, אַז דער ענין איז ...ערדיגט געוואָרען.

...עס ווייזט זיך אָבער אַרויס, וועט שאַכט׳ס ...נאָך געפינען אַנ׳אָפּקלאַנג אין סיים. דער־...נאַזאַק האָט אַריינגעטראָגן אַ אינטערפעלאַציע ...אויסערן־מיניסטער און מיניסטער בעק וועט ...מוזען געבען אַ גענויע ערקלערונג.

...דער דייטשער פינאַנץ־דיקטאַטאָר שאַכט גע־...אין דעם איצטיגען דייטשלאַנד צו די גע־...פאָליטיקער, וואָס ערלויבען זיך נאָך אַמאָל ...אַנ׳אייגענע מיינונג. ווי בעוואוסט קומט ...צווישען שאַכט׳ן און געוויסע קרייזען פון ...נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי געוויסע רייב־...שאַכט האָט אין זינען נאָר איין זאַך: שאַ־...דערווייזען פאַר דער דייטשער בעוואָפענונג־אינ־...דערביי זענען פאַר איהם אַלע מיטלען ...אין די דאָזיגע בעמיהונגען זיינע טרעפט ...אָבער אָן אָפּט אויף אַ געוויסען ווידערשטאַנד ...די ראַדיקאַלע נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטען, וואָס ...איהם פאַר א רעאַקציאָנער און זענען דאָס ...געגען זיינע פינאַנציעלע פּלענער. ביז איצט ...שטענדיג אַרויס אַלס זיגער פון די דאָ־...מחלוקות אין דער משפּחה, און דאָס אַליין ...אַ גענוגענדער בעווייז וועגען זיין גרויסען ...אין דריטען רייך. דער „פיהרער״ רע־...זיך גע... שטאַרק מיט זיין מיינונג. ...רעדע אין אויבער־שלעזיען האָט דעריבער נישט ...אַרויסגערופען אַזאַ אומצופרידענהייט.

ש.

דעם 18. פעברואַר 1936 איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, שוויגערפאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ״ע חיים לייב ב״ר אברהם ז״ל פּאַנטער

איז עלטער פון 52 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, מיטוואָך, כ״ו שבט תרצ״ו (דעם 19. פעברואַר), 1 אַ זייגער ביימאָג פון טרויער־הויז, פּאָלודניאָווא 20.

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

פּעראָרדנונג וועגען וואַהלען אין די יודישע קהלות וועט פערעפענטליכט ווערען אין היינטיגען חודש

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש)

דער קהלה־פּרעזעס מאַזור האָט זיך געווענדעט צום בילדונגס־מיניסטעריום מיט אַ מעלדונג, אַז צוליב דעם, וואָס די קאַדענץ פון דער וואַרשעווער קהלה איז שוין אָפּגעלאָפען, בעט ער פונאַנדער צולאָזען די קהלה און צו בעשטימען נייע וואַהלען.

היינט איז אָנגעקומען אַן ענטפער פון דעפּאַרטאַמענט־דירעקטאָר כזשאָנסטאָווסקי אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט דעם פרעזעס מאַזור, אַז עס איז שוין פערטיג געוואָרען דאָס געזעץ וועגען קהלה־וואַהלען אין גאַנץ פּוילען און אַז שוין אין היינטיגען חודש וועט פערעפענטליכט ווערען די פעראָרדנונג וועגען וואַהלען אין די גרעסערע קהלות אין פּוילען.

נאַצי־פּאַרטיי זאָל פערלאָזען דאַוואָס

לאָנדאָן, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

פון דער שווייץ טיילט מען מיט, אַז די מאַכט האָט אָפיציעל אויסגעדרוקט דעם וואונש, אַז די צענטראַלע פון דער דייטשער נאַציאָנאַל פּאַרטיי אין דער שווייץ, זאָל פערלאָזען דעם געביט פון דאַוואָס.

בלוטיגע אונרוהען אין מעקסיקא

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)

פון מעקסיקא מעלדעט מען וועגען בלוטיגע אונרוהען אין דער שטאָט מאַזאַטלאַן אין שטאַט סינאַלאָא. פיר פּערזאָן זענען דערהרג'עט און עטליכע זענען פערוואונדעט.

* * *

מעקסיקא, 18 (ספּ. טעל.)

פון וועראַ קרוז מעלדעט מען: די מיליטע־רישע מאַכט האָט בעוואָפענט די רויטע פויערען, די אַזוי גערופענע „סענזיסטען" געגען די רעכטע באָיובקעס, וואָס זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך די גוטס בעזיצער.

אין ווילאַריקין איז אַ „סענזיסט" דערהרג'עט געוואָרען און צוויי זענען פערוואונדעט געוואָרען. אויף די זייט פון די ווייסע זענען פערהאַן צוויי דערהרג'עטע און צוויי פערוואונדעטע. אין אַ אַנ־דער אָרט זענען 4 מיטגלידער פון די רעכטע באָיובקעס און צוויי זעלנער דערהרג'עט געוואָרען.

ווייס־בוך וועגען די ענגלישע בעוואפנונגען

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.) ... דעם בעוואָפנונגס־פּלאַן פון דער רעגירונג ... די „טיימס", אַז דאָס פערעפענטליכען ... אין דער פאָרם פון אַ ווייס־בוך וועט זיין ... מיט אַ פייערליכע דעקלאַראַציע פון דער ... וואָס וועט פעסטשטעלען דעם ווילען פון ... גירונג אונטערצונעהמען אַלע בעמיהונגען ... אויסצובעסערען די פּאָליטישע לאַגע.

שוידערליכער זעלבסטמאָרד פון לאָמזשער קהלה־פּרעזעס

נישט געקענט איבערטראַגן די יודישע צרות און בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

ביאַליסטאָק, 18 (טעלעפאָניש)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ שרעקליכער זעלבסטמאָרד, וואָס האָט אויפגערודערט די גאַנצע שטאָט. עס איז נעמליך בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער פּרעזעס פון דער לאָמזשער קהלה, וויצע־פּרע־זידענט פון דער שטאָט, דער 62־יעהריגער הערש עפּשטיין.

עפּשטיין איז געווען אַן אָנגעזעהענער כלל־טוער און פילאַנטראָפּ. זונטאָג איז ער געווען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די פאָרשטעהער פון די יודישע קהלות, אין וואַרשאַ, וואָס האָט בעטראַכט דעם ענין שחיטה. ער האָט זיך שטאַרק איבערגענומען מיט דער דאָזיגער פראַגע און איז פולשטענדיג צו־זאַמענגעבראָכען. ער האָט ערקלערט, אַז ער האָט אַדורכגעפיהרט אויף אייגענער האַנד געשפּרעכען מיט נישט־יודישע דעפּוטאַטען פון לאָמזשער קאַנט, און זיי האָבען ערקלערט, אַז עס איז פערפאַלען: דאָס געזעץ וועגען שחיטה וועט אדורכגעהן אין סיים.

עפּשטיין האָט ערקלעהרט, אַז ער קען נישט אויסהאַלטען מעהר די יודישע צרות. ער איז אַוועק געפאָהרען קיין ביאַליסטאָק און אין האָטעל „בריסטאָל" האָט ער זיך געסמ'ט מיט עטליכע פּראָשקעס וועראָנאַל. אינדערפריה האָט מען איהם געפונען אַ טויטען.

אויפ'ן טיש פון האָטעל האָט מען געפינען עטליכע בריף פון פערשטאָרבענעם. אין איין בריף צו דער פּאָליציי, בעט ער קיינעם נישט צו בעשול־דיגען אין זיין טויט. ער בעגעהט זעלבסטמאָרד, ווייל ער קען מעהר נישט איבערטראָגען די יו־דישע ליידען. ער האָט נישט געוואָלט בעגעהן דעם זעלבסטמאָרד אין לאָמזשע, ווייל ער ווי... אַגטון קיין חרפה זיין קהלה, פון וועלכער ... פּרעזעס. עס איז אויך נישט קיין כבוד פ... קהלה, אויב איהר פּרעזעס איז אַ מאבד את... לדעת.

הערש עפּשטיין איז גוט בעקאַנט געווען אין ... דישע געזעלשאַפטליכע קרייזען אין פּוילען. ... געווען אַ גרויסער פילאַנטראָפּ. אין לאָמזשע ... ער אויך געווען פּרעזעס פון דער פאָלקס... פאַר דער מלחמה איז ער געווען אַ באַנק... גרויסער וואַלד־סוחר. אין דער מלחמה ה... פערלוירען אַ זוהן.

אין די יודישע קרייזען אין ביאַליסטאָק ... אין לאָמזשע האָט דער זעלבסטמאָרד פון ... געאַכטעטען און אָנגעזעהענעם פּרעזעס געמ... אונגעהויערען רושם.

רעפּעראַט פון לאָרד באַלפור... בירדעוו־טאַכטער

וועגען דעם יודישען אויפבוי־וועס... אין ארץ־ישראל

לאָנדאָן, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף אַ פערזאַמלונג פון פּראָ־פּאַלעסטינ... מיטעט האָט די בירדען־טאָכטער פון לאָרד ... פו־ געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער ... לישער פּאָליטיק אין ארץ־ישראל. די רעפערענ... האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די גרויסע ... כונגען פון יודישען אויפבוי — ווערק און ... דערט, אַז די בריטישע רעגירונג זאָל ר... דעם פּראָיעקט וועגען לעגיסלאַטיוו־ראַט.

פערברענט אַ איטאַליענישער אעראָפּלאַן

דעסיע, 18 (ספּ. טעל.) ביים ... דירען דעסיע איז אַ איטאַליענישער ... אַעראָפּלאַן און געוואָרען פערברענט. ... שאָפט פון 5 פּערזאָן איז אומגעקומען.

ענגלישע פּראָפעסאָרען שטיצען דעם פאָרשלאַג פון בישאָף פון דאַרהעם

זיך נישט צו בעטייליגען אין די פייערונגען פון היידעלבערגער אוניווערזיטעט

לאָנדאָן (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעקאַנטען אַרויסטריט פון בישאָף פון דאַרהעם (ד"ר הענסליי הענסאָן), אַז די ענגלישע וויסענשאַפטליכע וועלט זאָל זיך נישט בעטייליגען אין די פייערונגען לכבוד דעם 550־יעהריגען יובילעאום פון היידעל־בערגער אוניווערזיטעט, איז אין „טיימס" ערשי־נען אַ בריף אונטערגעשריבען דורך 17 בריטישע אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָרען, וועלכע שטיצען דעם בישאָפ'ס פאָרשלאַג און זאָגען זיך ענטשידען אַרויס געגען אָנצונעמען די איינלאַדונגען צו די היידעלבער־גער פייערונגען. „קיין איין אוניווערזיטעט־פּראָפע־סאָר אין דייטשלאַנד — ווערט געזאָגט אין דעם בריף — וועט זיך נישט אויסטייטשען פאַלש די מאָ־טיוען פון דער האַנדלונג, אויב די ענגלישע אוניווער־זיטעטען וועלען בעשליסען נישט צו שיקען זייערע פאָרשטעהער צו די פייערונגען אין היידעלבערג. יע־דער פון זיי וועט פערשטעהען, אַז בלויז די אונטאָלע־ראַנץ לגבי דער ווירקליכער פרייהייט פון געדאַנק, די גרויזאַמע פערפאָלגונג פון די יעניגע, וועלכע האָבן די דרייסטקייט אַרויסצוזאָגן מיינונגען, וואָס זענען געגענזעצליך צו דער נאַצי־דאָקטרין, ווי אויך די ווילדע בעהאַנדלונג פון „נישט־אַריער" האָט געבראַכט צו דעם דאָזיגען בעשלוס.

אין דעם זעלבען נומער פון „טיימס" דער־צעהלט ט. ל. דזשילמור ווי אַזוי ער האָט, האַנדלענ־דיג לויט דער פולמאַכט פון רעקטאָר היידעלבערגער אוניווערזיטעט געזיכערט פאַר דער דאָזיגער אוני־ווערזיטעט 25,000 פונט פון דעם לעגאַט פון ד"ר לודוויג מאָנד. ט. ל. דזשילמור ציטירט דערביי אַ בריף פון דעם רעקטאָר פון דער היידעלבערגער אוניווערזיטעט פון יאָהר 1924, אין וועלכען עס ווערט פערזיכערט, אַז עס וועט אונבעדינגט אָבגעהיט ווערען דער אינטערנאַציאָנאַלער כאַראַקטער פון דער דאָזיגער אוניווערזיטעט, וואָס וועט זיין צוטריטליך פאַר סטודענטען פון אַלע נאַציאָנאַלי־טעטען. דאָס איז געווען די אמתע שטימע פון דער דייטשער וויסענשאַפט. איצט איז אָבער געקומען דערצו, אַז מענשען פון דער זעלבער ראַסע ווי ד"ר לודוויג מאָנד קענען נישט געניסען פון די פרוכ־טען פון זיין שפענדונג פאַר דער דאָזיגער הויכשול.

א גרויסער טורן־פעסט

פריישאַן, דעם 21 פעברואַר 1936, 8 אַ זייגער אָוונט, קומט פאָר אין זאַל „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20

אין פּראָגראַם: 1) אויפמאַרש. 2) פריי־איבונגען פון מענער, פרויען, קינדער און געמישטע גרופּען. 3) איבונגען אויף מכשירים אין 4 פּיראַמידען. די איבונ... רען אויס 200 ספּאָרטלער — 16 גרופּען אונטער דער לייטונג פון אַ אינסטרוקטאָרען־קאָלעגיום. בעת די איבונגען וועט שפּילען דער בלאַז־אָרקעסטער פון „טייפון" אונטער דער דירעקציע פון ה' שטיפט. —::— בילעטען שוין צו בעקומען אין דער באַראַכאָוו־ביבליאָטעק, אַל. קאָשטשושקי 9. נעפּ... ה' שפּיקוליצער, פּיעטריקאָווער 50 און „גרעטא" 11 ליסטאָפּאַד 7, אין „טייפון" אַל. קאָשטשושקי 21 (וואָלטשאַנסקאַ 38) און ביי דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע"

יוד. ספּאָרט־קלוב „טייפון" לאָדז, אַל. קאָשטשושקי 21 (וואָלטשאַנסקאַ 38).

Dr. med.
AL. FOKSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „ROMOS", ... פון 11—1.
טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101
פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.
פאַר אָרבייטסלאָזע — הנחות.

לאָדזשער יוד. לאָקאַט... און סובלאָקאַטאָרען־פאַ...
געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 31
טעלעפאָן 264-38
דער סעקרעטאַריאַט איז ... פון 6 ביז 9 אָוונט. ...
פּיטעס, ... און געפיהרט ... און עקסמיסיע־פּראָצעסן.

Dr. med.
GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען ...
...utta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ...

M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען ...
פערהיטונג געגען שוואַנגער...
זגערזשער 11, טעלעפאָן ...
נעהמט אָן פון 4—8 ...

בעמיש־באַקטעריאָלאָג... לאַבאָראַטאָריע
פּ. שאַץ
פּיעטריקאָווער ...
... פיהרט אויס זאַמעל, ערצטליכע ...

א דרוק־מאַשין
(אַ צילינדער)
63 אויף 95
איז נויטיג צושטאַנד
פּרייזווערדיג צו פערקויפען
אָפּפרעגן אין אַדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „P. W.".

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַ. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און ספּלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערציגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

פּיין רעשל פּינקטליך

לעזט !!!!! אויפמערקזאַם!
עס איז שוין אריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר דרוק־אַרבייט
אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגנד
שנעל־דרוקעריי
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און אַקטעטישען צוזאַמענשטעל

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.
נעמט אָן פון 8-10 פריה, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אָוונט.

פאַר גאַלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

דיסקוסיע אין ענגלישען לאָרדען-הויז וועגען דער איטאַליעניש-אַביסינישער מלחמה

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)
אין לאָרדען־הויז איז היינט פאָרגעקומען אַ ... וועגען דעם איטאַליעניש־אַביסינישען קאָנ־... אין נאָמען פון דער רעגירונג האָט געגעבען ... דער אונטער מלוכה־סעקרעטאַר סטענ... וועלכער האָט ערקלערט, אַז נישט איטאַל־... נישט אַביסיניען האָבען זיך נישט געווענדעט ... ביסע יועגען בעטראַכטען שלום־פאָרשלאַגן. ... האָט אויך ערקלערט, אַז ענגלאַנד ... נישט געהאַט בדעה אונטערצונעהמען ... אַקציע געגען איטאַליען. דער פּלאַט ... געוואָרען, כדי אויפצוהאַלטען דאָס ...

ליטווינאָוו קאָנפערירט מיט'ן יאַפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
האַוואַס מעלדעט פון מאָסקווע: פון גוט אינ־פאָרמירטע קרייזען פערזיכערט מען, אַז ליטווינאָוו האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן יאַפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר אָטיא. בעת'ן געשפּרעך איז ברייט אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון די סאָוויעטיש - יאַפּאַנישע בעציהונגען אויפ'ן ווייטען מזרח. דיזעלבע קרייזען פערזיכערן, אַז עס איז דער־וויל דערגרייכט געוואָרען אַ פערשטענדיגונג וועגען שאַפען אַ געמישטע אַרביטראַזש־קאָמיסיע, וואָס איהר אויפגאַבע וועט זיין צו ערלעדיגען די גרעניץ־אינצידענטען.

די פראַגע וועגען אַ נישט אַנגרייפס־פּאַקט צווי־שען טאָקיאָ און מאָסקווע בלייבט דערווייל אָפען. ליטווינאָוו'ס רייזע קיין טאָקיאָ איז נאָך פּראָבּלעמאַ־טיש, ווייל מאָסקווע וויל נישט דערלאָזען די מעג־ליכקייט פון אַזאַ רייזע איידער עס וועט נישט גע־שלאָסען ווערען קיין אָפּמאַך, וואָס זאָל מאַכען אַ סוף צו די אָנגעשטרענגטע בעציהונגען צווישען ראַטען־פערבאַנד און יאַפּאַן.

ווענדונג פון דער יאַפּאַנישער פּאָליטיק לגבי כינא

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)
ווי מען מעלדעט פון טאָקיאָ, בעמערקט מען אין די יאַפּאַנישע רעגירונגס־קרייזען אַ בעדייטענדע ווענ־דונג לגבי כינא, מיט וועלכע יאַפּאַן שטרעבט צו נאָרמאַליזירען די בעציהונגען. און פּאַקטיש איז אויף דער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען די טעג אין יאַפּאַנישען אויסערן־מיניסטעריום אָנגענומען געבאָרען אַ בעשלוס, אַז פון איצט אָן וועט יאַפּאַן אָנווענדען בנוגע כינא אַן'אויסגעשפּראָכען פּאָזיטי־ווע פּאָליטיק, וואָס זאָל צוגעפּאַסט ווערען צו די וואונ־שען פון נאַנקין. יאַפּאַן וויל אַ חוץ דעם נאָך פיהרען אַ פּאָליטיק פון אויסמיידען אַלץ, וואָס קען אַרויס־רופען דעם איינדרוק, אַז צווישען דער אַקציע פון יאַפּאַנישען אויסערן־מיניסטעריום און די שריט פון קריגס־מיניסטעריום הערשט אַ מיינונגס־פערשידענ־הייט.

מאַנעווערס פון ענגלישען פלאָט אויף די עגיפּטישע וואַסערן

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)
פון אַלעקסאַנדריען מעלדעט מען, אַז ענדע פערגאַנגענע וואָך, האָט דער ענגלישער פלאָט, וואָס סטאַציאָנירט אויף די עגיפּטישע וואַסערן, אַדורכ־געפיהרט מאַנעווערס צוזאַמען מיט'ן פלאָט. די אַר־טילעריע פון קרייצער־דאַמפער „שראָפּשיר" איז געלונגען אַראָפּצושיסען דריי עראָפּלאַנען, וועלכע האָבען זיך געפונען אויף אַ גאַר ווייטען מרחק. דאָס איז דער ערשטער פאַל, וואָס מאַנעווערס גיבען אַזאַ גוטען רעזולטאַט, וואָס בעווייזט, אַז די האַרמאַטען אויף אַראָפּצושיסען עראָפּלאַנען, זענען פון דער נייעסטער קאָנסטרוקציע און האָבען אַן'אונגעהויערן ווערט בעת אַ מלחמה.

80 פּוילישע יוריסטען מיט אַ וויזיט אין דייטשלאַנד

בערלין, 18 (ספּ. טעל.)
אַן'אויספלוג פון 80 יונגע פּוילישע יוריסטען, וואָס איז אָנגעקומען אויף דער איינלאַדונג פון נאַ־ציאָנאַל - סאָציאַליסטישען פערבאַנד פון די דייטשע יוריסטען, און מאָנטאָג אָוועגד אויפגענומען גע־וואָרען דורכ'ן פערבאַנד. אין פערטרעטונג פון מי־ניסטער פראַנק, האָט די פּוילישע געסט אויפגענומען זיין סעקרעטאַר, דע היבער, וועלכער האָט אין זיין בעגריסונגס־רעדע אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די יונגע פּוילישע יוריסטען האָבען אין זייער בעזוך אין דרעזדען, מינכען, נאַרמיש, פּאַרטענקירכען און לעצטענס אין בערלין, אַרויסגעטראָגען דעם איינ־דרוק פון די פרידליכע און פריינדליכע שטימונג פון דייטשלאַנד.

ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש־סאָוויעטישען אָפּמאַך
זאָל פאָרקומען דעם קומענדיגען דינסטאַג

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
היינט האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען אין פראַנ־צויזישען פּאַרלאַמענט די דעבאַטען איבער דער ראַטיפיקאַציע פון דעם סאָוויעטיש־פראַנצויזישען אָפּ־מאַך וועגען גענענזייטיגער הילף. עס האָבען גע־רעדט אַ רייהע דעפּוטאַטען.

די פאָרטזעצונג פון דער דעבאַטע וועט פאָרקו־מען דאָנערשטאָג. דעם קומענדיגען דינסטאַג ווערט ערוואַרט די ראַטיפיקאַציע פון אָפּמאַך.

בולגאַרישער קעניג פאָהרט מיט אַ וויזיט קיין יוגאָסלאַוויען

סאָפיאַ, 18 (ספּ. טעל.)
די פּרעסע ברענגט אָהן קאָמענטאַרען די ידיעה פון בעלגראַד, אַז קעניג פּאָרים דער דריטער וועט בע־זוכען יוגאָסלאַוויען. די פּרעסע בעגריסט די איני־ציאַטיוו פון קעניג מיט צופרידענהייט, אונטער־שטרייכענדיג, אַז דער וויזיט וועט האָבען גינסטיגע פאָלגען פאַר דער ענטוויקלונג פון די בולגאַריש־יוגאָסלאַווישע בעציהונגען און פאַר דעם גאַנצען באַלקאַנישען פּראָבּלעם.

פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם

רוים (יט"א). די אָנגעזעהענע פאַשיסטישע צייטונג „רעזשימע פאַשיסטאַ" פערעפענטליכט אַ לענגערן אַרטיקעל אונטער'ן טיטעל „פאַשיזם און יודענטום", אין וועלכען די צייטונג בעמערקט, דאָס אין דער איצטיגער קאַמפּאַניע, וועלכע ווערט געפיהרט געגען איטאַליען, נעהמט דאָס וועלט־יודענטום אַ נישט־אונבעדייטענדען אַנטייל, ווייל „דאָס יודענטום איז שלעכט אינפאָרמירט וועגען דער פרייהייט, פון וועלכער עס געניסען אין אי־טאַליען נישט נאָר די איטאַליענישע יודען, נאָר אויך די יעניגע וועלכע האָבען דאָ זייער וואוינזיץ. עס איז אַ פעהלער צו פערמישען פאַשיזם מיט נאַציזם."
צום סוף קומט דער אויטאָר צו פאָלגענדע אויס־פיהרען: „דער פאַשיזם קען נישט פון איין זייט צוליב זיין געפיהל פון קלאַסישער גלייכגעוויכט און לאַ־טיינישער מענשליכקייט סימפּאַטיזירען מיט די אויס־שרייטונגען און העפטיגע אויסטערלישקייטען פון אַנטיסעמיטיזם, פון דער צווייטער זייט קען ער אָבער צוליב זיין נאַציאָנאַלען גייסט, נישט קוקען אָהן געוויסער סימפּאַטיע אויף די בעוועגונגען וועל־כע שטעלען זיך אַלס זייער צוועק די איינהייט און די שטאַרקייט פון זייערע פעלקער".

געשטאָרבען יודישער שריפט־שטעלער שלמה שניידער

ניו־יאָרק (יט"א) נאָך אַ לאַנגער קראַנקהייט איז אין עלטער פון 39 יאָהר געשטאָרבען אין לאָס־אַנדזשעלאָס דער יודישער שרייבער שלמה שניידער.
שניידער איז געבוירען געוואָרען אין דיניוויץ (פּאָדאָליען). ער האָט אויסגעוואַנדערט קיין אַמעריקאַ סוף 1913 און זיך בעזעצט אין מאָנטרעאַל סוף 1919. זיין ליטעראַרישען דעביוט האָט שניידער גע־מאַכט מיט לידער אין זשורנאַל „ניואַנסען" און האָט זינט דעמאָלט זיך בעטייליגט אין אַ גרויסער צאָהל צייטשריפטען. אין 1924 איז שניידער געקומען קיין ניו־יאָרק, וואו ער איז געווען טעטיג ביים שלום־עליכם פאָלקס־אינסטיטוט און אין 1927 האָט ער זיך בעזעצט אין לאָס־אַנדזשעלאָס. שניידער האָט אַרויסגעגעבען אַ בוך „שפּילערייען" און פערעפענט־ליכט לידער און פּיעסען פאַר קינדער. ער האָט אויך איבערגעזעצט פון נאָרוועגיש קנוט האַמסון'ס „די ברכה פון דער ערד" און „קינדער פון דער צייט".

מענדעלע־פייערונג אין מאָהילעוו־פּאָדאָלסק

אינ'ם מאָהילעוו־פּאָדאָלסקער שטאָט־טעאַטער אויף ליבאַטשאַרסקי'ס נאָמען איז דורכגעפיהרט גע־וואָרען אַן'אָוונד, געווידמעט דעם 100־טען געבורטס־טאָג פון מענדעלע מוכר־ספרים. דאָס טעאַ־טער איז געווען איבערפולט. אָרגאַניזירען דעם אָוונד האָבען מיטגעהאָלפען דער שטאָטישער פּאַר־טיי־קאָמיטעט און דער שטאָט־ראַט. די צווייטע און דריטע שולען האָבען אויפגעפיהרט אויפ'ן אָוונד אַן'אינסצענירונג פון מענדעלע'ס „טאַקסע".
דעם 30־טען יאַנואַר האָט די מאָהילעווער צענ־טראַלע ביבליאָטעק דורכגעפיהרט אַ קינדער־פריה־מאָרגען און אַן'אָוונד, געווידמעט דעם יובּיליי.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 3 מיטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג פון 10—1 ביי טאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אַבּסאָלוטע מעהרהייט פון פאָלקס־פראָנט אין שפּאַניען

מאַדריד, 18 (ספּ. טעל.)
דער פאָלקס־פראָנט, וועט לויט די ידיעות וואָס ... דערהאַלטען געוואָרען היינט אין אָוונד, ... אַן'אַבּסאָלוטע מעהרהייט אין די נייע קאָר־... וועלכע וועלען האָבען 473 דעפּוטאַטען. דער אונער־וואַרטעטער ערפאָלג פון פאָלקס־... און די מאַניפעסטאַציעס, וואָס זענען צוליב ... פאָרגעקומען ווערען ברייט קאָמענטירט אויף ... האַלטען פון דער פּרעסע, וועלכע דריקט אויס ... בערצייגונג, אַז דאָס רעפּובּליקאַנישע שפּאַניען ... אַרויף אויפ'ן וועג פון רוה און אָרדנונג.
טיגען טאָג איז אין גאַנצען לאַנד געקומען צו געשעהענישען און קאַמפען אויף פאַל טישען באַדען. צוויי פּערזאָן זענען דערהרג'עט געוואָרען און אַנ־ערך 20 זענען שווער און לייכט פערוואונדעט גע־וואָרען.

אין אַליקאַנט האָבען די אָנהענגער פון דער רעפּובּליקאַנישער פּאַרטיי, זיך אַריינגעריסען אין שפּיטאָל פאַר מצורעים און בעפרייט די קראַנקע. דער גובערנאַטאָר האָט ערקלערט בעלאַגערונגס־צושטאַנד אין דער גאַנצער פּראָווינץ.

* * *

מאַדריד, 18 (ספּ. טעל.)
לויט אַ קאָמוניקאַט פון פּרעזידיום פון מי־ניסטאָרען־ראַט, הערשט אין שפּאַניען רוה. אויס־נאַהם־צושטאַנד איז ערקלערט געוואָרען אין סאַ־ראַגאָסאַ, וואַלענסיאַ, אַליקאַנטע און מורציאַ.
אין סאַראַגאָסאַ איז היינט פּערעפענטליכט גע־וואָרען אַן'אַלגעמיינער שטרייק. אינדערפריה האָ־בען די אַרבייטער געוואָלט אָרגאַניזירען אַ דע־מאָנסטראַציע אונטער דער לאָזונג „אַמנעסטיע פאַר די פּאָליטישע אַרעסטירטע". די פּאָליציי האָט נישט דערלאָזט צו מאַניפעסטאַציעס, שיסענדיג אין המון. איין פּערזאָן איז דערהרגעט געוואָרען, און 6 פער־וואונדעט, דערונטער צוויי פרויען. אַלע געשעפטען זענען געשלאָסען. ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען אַ סך קאָמוניסטען.

בונט פון אַרעסטאַנטען אין שפּאַנישער תפיסה

מאַדריד, 18 (ספּ. טעל.)
ווען די אַרעסטירטע פון סאַן־מיגועל לאָס־רע־יעס, וואָס געפינט זיך פינף קילאָמעטער ווייט פון שטאָט, האָבען זיך דערוואוסט וועגען נצחון פון פאָלקס־פראָנט, האָבען זיי זיך צובונטעוועט און אַטאַקירט די תפיסה־וואַך. איניגע וועכטער זענען ענטוואָפענט געוואָרען. צווישען די אַרעסטאַנטען און דער וואַך איז ענטשטאַנען אַ שיסעריי. ס'איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אַן'אָפּטיילונג מיליטער מיט מאַשין־געוועהר, וואָס האָט צוריקגעשטעלט די אָרד־נונג. 7 פּערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען דער־ונטער פינף שווער.

יאַפּאַנישער דאַמפער בעט הילף

סאַן־פראַנציסקאָ, 18 (ספּ. טעל.)
דער ענגלישער קרייצער־דאַמפער „אַלפּקסיאַ" האָט אויפגעכאַפּט רעטונגס־סיגנאַלען, וואָס איז נעגעבען געוואָרען פון יאַפּאַנישען דאַמפער „סאַקי־מאַר", וועלכער שווימט אויף די וואַסערן וואַנקוּר־אויסטראַליען, אַנטרעפענדיג אויף אַ שטאַרקען שטורם־ווינד. צו הילף איז אַרויסגעשווימען דער ענגלישער קרייצער־דאַמפער „סילווער".

יאַפּאַן וויל לעבען בשלום מיט ראַטען־פערבאַנד

טאָקיאָ, 18 (ספּ. טעל.)
די יאַפּאַנישע צייטונג „האָשי" מעלדעט, אַז אויף דער זיצונג פון קאַבינעט האָבען איניגע מיניס־טאָרען נעפאָדערט, אַז דער אויסערן־מיניסטער הו־ראַטאַ זאָל ווי אַמגיכסטען געפינען אַ מיטעל צו מאַכען אַ סוף פון דער אָנגעשטרענגטער בעציהונג צווישען יאַפּאַן און ראַטען־פערבאַנד צוליב די גרע־ניץ־אינצידענטען אין מאַנדזשוריען און אויסערליכע מאָנגאָליען.

בוואַליע פון פּאָליטישע עמיגראַנטען פון שפּאַניען

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
פון גיבּראַלטאַר מעלדעט מען וועגען אַ נייער כוואַליע פון פּאָליטישע עמיגראַנטען פון שפּאַניען. אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען קיין גיבּראַלטאַר אָנגעקומען איבער הונדערט פּערזענליכקייטען, וואָס געהערען צו די רעכטע שפּאַנישע קרייזען. צ.ו. אַנד. איז אויך אָנגעקומען דער איגערן־מיניסטער אין לערו'ס קאַבינעט, לואי וואַקעראַ. די האָטעלען אין גיבּראַלטאַר זענען איבערפולט, און די פערוואַל־טונגען פון די האָטעלען בעקומען כסדר טעלעגראַ־פישע אָנמעלדונגען וועגען צימערן. זיי ערקלערן,

... לוטיגע אונרוהען אין שפּאַניען

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
פון מאַדריד מעלדעט מען אין משך פון נעכ...

אַביסינער לייקענען אָפּ די איטאַליענישע נצחון

וואַרשע, 18 (טעלעפאָניש)
... יסוד פון פערשידענע קוועלען מעלדעט ... אַלעגראַם: הגם די אַביסיניער פערזיכערן, אַז ... סביבה פון מאַקאַלע זענען פאָרגעקומען נאָר ... צוזאַמענשטויסען, אונטערליגט אָבער נישט ... דער רייטער אַגענטור קיין שום ספק, אַז די ... פון ראַס מולונעטאַ האָט געליטען אַ מפּלה, ... דער אַביסינישער קריגס־מיניסטער וועט זיך ... גרויסע שוועריגקייטען קענען אויפהאַלטען ... מאַקאַלע, אויב די איטאַליענער וועלען ווייטער ... די אָפענסיווע.
... אַביסיניער פערזיכערן, אַז אויפ'ן דרום־... אין זיי געלונגען אַרויסצושטויסען די איטאַל־... פון די פּאָזיציעס, וואָס זיי האָבען פערנומען ... לעבען טייך דאַמוא אין דער פּראָ־... אָגאַדען. עס זענען געפאַלען בעת דעם קאַמף ... אַביסיניער. די איטאַליענער האָ־... 30 מאַן.
... אויפ'ן צפון־פראָנט פערפעסטיגען די איטאַליע־... פּאָזיציעס. דאָס איטאַליענישע מיליטער, ... האָט זיך אין די לעצטע טעג בעטייליגט אין ... אַקציע ווערט צוריקגעצויגען אויף די ... ליניעס און זייער אָרט פערנעמט פרויש ...

די אַביסיניער בעמיהען זיך ווייטער צו פער־... די איטאַליענישע ערפאָלגען, וואָס זענען דער־... געוואָרען אויפ'ן צפון־פראָנט. זיי פערזיכערן ... די איטאַליענער האָבען זיך גערוקט פאָראויס ... 5 קילאָמעטער. אין קאַמף ביי מאַקאַלע זענען ... אַנגאַזשירט גרויסע איטאַליענישע כוחות, ... האָבען אַנטשטראָפען אויף אַ פערביסענעם ווי־... פון די אַביסיניער, דערביי האָט ראַס ... נישט געוואָלט אָננעמען קיין רעגולערען ...

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פּרעמיערע!
די פרעהליכסטע מוזיקאַלישע קאָמעדיע
פון פּוילישער פּראָדוקציע א. ג.
„WACUŚ"
אין די הויפּט־ראָלען:
Adolf Dymsza
Jdzia Andrzejewska
Ćwiklińska

„פאליטישע" בעדייטונג אין אנגריף אויף דער שחיטה
ווי אזוי די ענדעקעס דעמאסקירען די סאנאציע

אין דער דיסקוסיע ארום דער שחיטה, וואס האט לעצטענס אנגענומען אזא ליידענשאפטליכען כא־ראקטער, האט מען אין דער יודישער פרעסע נישט איינמאל אנגעוויזען, אז דער ענין שחיטה, וואס איז ארויסגערוקט געווארען דורך דער סאנאציע (ווען נישט די סאנאציע, וואלט ער בכלל נישט בעריהרט געווארען אין סיים), האט א חוץ די אפיציעל ארויס־גערוקטע פלומרשטע „הומאניטארע" און ווירט־שאפטליכע מאטיוון אויך א פאליטישען אונטער־שלאק. שוין נישט פון היינט ווייסען מיר דאך, אז די סאנאציע ליציטירט זיך אין יודען־שנאה מיט די ענדעקעס. די ענדעקעס זענען נאר די טעארעטי־קער און די סאנאציע — די פראקטיקער, וואס שייך דער ענין שחיטה איז אינטערעסאנט, אז די ענדע־קעס שאצען אפ די לעצטע האנדלונג פון דער סאנ־אציע אין דער פראגע אויף דעמזעלבען אופן: אזוי שרייבט דער ענדעקישער הויפטארגאן „ווארשאווסקי דזשענניק נארדאווי" פאלגענדעס:

„אונאפהענגיג דערפון, וואס עס וועט זיין דער גורל פון פארשלאג פון דער פרוי פריסטאר אין סיים, איז עס אן׳ערשיינונג, וואס פערדינט מען זאל זיך איהם נעהנטער צוקוקען, ווייל דאס שטרעבען אפ־צושאפען אין פוילען די יודישע שחיטה האט א חוץ דעם הומאניטארען און ווירטשאפטליכען זין אויך א פאליטישען זין. דער בעזונדער קאמפלעקס פון די בעציהונגען אין אונזער לאנד איז גורם, אז די דא־זיגע פראגע נעהמט אן א פאליטישע בעדייטונג, און אז עס ווערט נויטיג צו ווענדען די אויפמערקזאמ־קייט אויף דער דאזיגער ספעציעלער בעדייטונג.

מיר קענען אלע דעם פרצוף און האנדלונגס־מעטאדען פון רעגירענדען לאגער. מיר ווייסען אלע גאנץ גוט, אז ער בעמיהט זיך בסדר און קאנסעק־ווענט צו האבען די אונטערשטיצונג פון די יודען, און די יודען בעטראכטען דעם דאזיגען לאגער אלס די איינציגע מניעה נעגען זעם קומען צו דער מאכט פון די „ענדעקעס" און ערטיילען גערן די אונטער־שטיצונג. און אויב מצד דעם דווקא לאגער איז גע־קומען דער פארשלאג צו סקאסירן די יודישע שחיטה מוז דאס האבען א סך טיפערע סיבות ווי די הומאני־טארע זארג און ווירטשאפטליכע רוקזיכטען. און אזעלכע סיבות זענען פאקטיש פערהאן, צווישען זיי איז די וויכטיגסטע דער ווילען צו געווינען פאפו־לאריטעט און פערהאנטערסידונג פון דער געזעל־שאפט דערמיט, וואס עס קומט פאר אין סיים, אויף וועלכען קיינער לעגט נישט קיין אכט. מיט איין ווארט, דאס ערשיינען פון דאזיגען פארשלאג ער־קלערט זיך מיט דער פרעסיע פון דער עפענטליכער מיינונג.

דאס איז נישט דער ערשטער בעווייז פון אזא פרעסיע, אויב אין דער געזעלשאפט פארמירען זיך דייטליכע שטרעבונגען און מיינונגען, אויב דאס פאלק קומט צום בעוואוסטזיין וועגען דער וויכטיג־קייט פון געוויסע פראגען און פראבלעמען, ווערט דאן דער דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג אזוי שטארק, אז גארנישט קען זיך איהר אקעגענשטעלען. די מאכט קען זיך געפינען אין די הענד פון מענשען, וואס זענען ווייט פון די שטרעבונגען פון געזעלשאפטליכער מיינונג, וואס זענען אינגאנצען קעגען זיי, און וועלען די געשעהענישען געהען אזוי ווי דאס פאדערט די עפענטליכע מיינונג.

אזא רייף־געווארען פראבלעם, וואס פאדערט לעזונג, איז אין היינטיגען פוילען געווארען די יו־דישע פראגע. דאס איז נישט גלאט עפעס א פראגע, איינע פון א סך אנדערע, נאר היינט די וויכטיג־סטע פראגע, פונקט ווי נאך מיט א צייט צוריק איז געווען די בעפרייאונג פון פוילען פון דער קנעכט־שאפט. ווייל נישט מיספרויכענדיג מיט גרויסע ווער־טער און לאזונגען, הארף מען פעסטשטעלען, אז די פראגע פון די יודען אין דער וועלט איז איצט אזא, דאס זיי מוזען שטרעבען צו ווערען די מיטרעגירער פון דער מלוכה, וואס זיין טעריטאריום געפינט זיך ביי דער ווייסעל.

אין דאס ווידער איז אן׳אויסגעשפראכען פאלי־טישער פראבלעם פון אינטערנאציאנאלער בעדייטונג. און וואס בינד זיך מיט דעם דאזיגען פראבלעם בעד־קומט אן׳אויסערגעוועהנליכע וויכטיגקייט. דערפון נעהמט זיך די בעדייטונג פון דער פראגע פון דער יודישער שחיטה, הערפון נעהמט זיך אויך דער פאר־שלאג, ווייל זי בעזיצט א פאליטישע בעדייטונג, ווייל אלס טייל פון אלגעמיינעם יודישען פראבלעם וועט זי זיך שוין נישט לאזען בעזייטיגן פון דער טאג־עסארדענונג".

מען מוז מודה זיין, אז די אפשאצונג פון דער סאנאציאנישער שטעלונג אין דער פראגע פון דער יודישער שחיטה, האט אין דעם פרעסע־ארגאן פון די ענדעקעס געפינען א ריכטיגען אויסדרוק. און זאל דער פראיעקט אין סיים אדורכגעהען וועט עס זיין דער פעהריגסט פון רעגירונגס־לאגער צו האבען געגעבען דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען אזא מתנה, אויף וועלכען עס האבען נישט געוואגט אפילו נישט נע׳חלומ׳ט די ענדעקעס.

אויך דער נעכטיגער „ראבאטניק" האט נעכטען פערעפענטליכט וועגען דער שחיטה־פראגע א בריף, וועלכען עס ווערען צוקלאפט די ווירטשאפטליכע ארגומענטען פון די שחיטה־געגנער. דער אויטאר פון בריף, וואס צייכענט זיך מיט דעם פסעוודאנים „יודאס" מאכט, פערשטעהט זיך, בעווארענישען וועגען זיין שטעלונג צום ענין. ער שרייבט צווישען אנדערעם: אז „אלס בעגלייטונג צום פארשלאג פון דער פרוי פריסטאר האט די „סאנאציע" - פרעסע אנגעהויבען לעצטענס א קאמפאניע פאר פערווע־רען די יודישע שחיטה. עס רעדט זיך א סך וועגען דער פלומרשטער גרויסער ווירטשאפטליכער בעדייט־ונג פון דאזיגען שריט. פערשטעהט זיך, אז איך בין אן׳ענטשידענער געגנער פון דער יודישער שחיטה, אבער צוליב פולשטענדיג אנדערע סיבות. דא וואלט איך נאר געוואלט אונטערשטרייכען די אנדערע זייט פון דער דאזיגער פראגע".

דער מחבר פון בריף ווייזט אן, אז די יודישע שחיטה עקזיסטירט נישט פון היינט, די אפצאהלונ־גען פאר די שוחטים זענען פערקלענערט געווארען אויף 50 פראצענט, מען האט אין ווארשא געשאפען א ספעציעלע קרעדיט־אינסטיטוציע, וואס זאל דער־נעהנטערן דעם לאנדווירט מיטן דעטאליסט, מען האט רעארגאניזירט דאס שחט־הויז, אפגערייניגט די פלייש בערזע און אלס רעזולטאט פון דעם אלעם איז פלייש אין ווארשא.... טייערער געווארען.

דער אויטאר פירט ווייטער אויס, אז מיט׳ן אפ־שאפען די יודישע שחיטה אליין וועט פלייש ביליגער ווערען.

צו דעם דאזיגען בריף גיט נאך דער „ראבאט־ניק" צו פאלגענדע בעמערקונג:

צו דעם גאנצען ספעציעל צופעלאזונגען [illegible] „יודישער שחיטה" וועלען מיר זיך נאך צוריק־קערען אין די נאהענטסטע טעג. דערווייל [illegible] דעם אויבינען בריף אלס [illegible] מאטעריאל.

בריף פון תל־אביב

„המעביר" העכערט די פרייזען. — פוילישע יודען אין תל־אביב פעראייניגען זיך. — אן׳אקציע „לשבוע הלשון העבריה". — א זסענסאציע. — צוויי נייע טעאטערן און א טעאטער־שולע אין תל־אביב.

פון אונזער ספעצ. א״י־קארעספאנדענט
דוד שמיד

דער תל־אביב׳ער אויטאבוסען ־ קאאפעראטיוו „המעביר" האט דערהעכערט דעם פרייז פאר מאר־נאטסקארטען אויף זייערע שטרעקעס. אמת איז, אז זייט דעם 15 דעצעמבער פ.י. האט ער איינגע־שטעלט צוויי נייע ליניעס. אמת איז, אז זייערע הוצאות זענען געוואקסען. אבער אין דער איצטי־גער צייט, ווען מיר מאכען דא אין לאנד מיט א קריזיס, ווען די בוי־טעטיגקייט האט נאכגעלאזען, אין א צייט, ווען דער פועל פערדינט ווייניגער, און פונ׳ם פועל לעבט כמעט די שטאט, איז עס אפשר נישט פאסיג צו העכערן דעם פרייז, נאר אזוי ווי דער פשוט׳ער ארבייטער בענוצט זיך נישט מיט קיין מאנאטס־קארטען, וועלען הויפטזעכליך ליידען דערונטער די פערטרעטער און געשעפטסלייט פון וועלכע כמעט אלע זענען זיך משתמש מיט מאנאטליכע בילעטען. איין נסיעה מיט א אויטא־בוס קאסט פינף מיל — א האלבער פיאסטער. ביז איצט זענען געווען בילעטען מיט צוועלף נסי־עו׳ת צו איין שילינג — דאס איז פינף פיאסטער. פון איצט אן האבען די בילעטען צו פינף פיאס־טער בלויז עלף נסיעו׳ת. אזוי, אז די גאנצע בע־פעלקערונג פון תל־אביב איז אין א געוויסען פרא־צענט געטראפען פון דער העכערונג פון די פרייזען.

דער שכל קומט נאך דער צייט! אין תל־אביב איז תמיד געווען איין פארטיי פון פוילישע יודען. די פארטיי האט געהאט א פערטרעטער אין שטאט־ראט, דעם הערען אברהם לערנער. פאר די וואהלען זענען מיר געווארען איבערראשט אזש מיט צוויי פארטייען. „ההאחדות עולי פולניה", און „ההאגדות ציוני פולין". בשעת דעם וואהל־פיבער האבען זיך די ביידע פארטייען שטארק בעקעמפט. דער פועל יוצא איז געווען, [illegible] יודען האבען היינט קיין שום פערטרעטער נישט אין דער עריה. אין די לעצטע וואכען זענען געווען פערהאנדלונגען כדי זיך צו פעראייניגען. צוליב די געמיינזאמע אינטערעסען, צוליב דעם אנזעהען פון די פוילישע יודען, און בעיקר וועגען דעם טרוי־עריגען מצב פון די יודען אין פוילען, איז די פעראייניגונג צושטאנד געקומען. אין דער נייער לייטונג האבען מיר דא בעקאנטע, אנגעזעהענע פיהרער, פון דער „ההאחדות עולי פולניה" דעם ביאליסטאקער זשורנאליסט י. ל. וואהלמאן, און בנ־ימין גראסקאפף, א בעקאנטער כלל־טוער און ראש מאן אין דער קהלה פון דער „ההאגדות ציוני פולין," ד״ר יוסף דודזאהן.

דער נאמען פון דער נייער פארטיי איז באמה פעראייניגט פון ביידע פריהעריגע נעמען, ההאחדות ציוני של עולי פולין בארץ־ישראל." א שאד, וואס די וואהלען אין תל־אביב׳ער שטאט־ראט זענען שוין פאריבער. מיר וואלטען היינט געהאט ביי פעראיי־ניגטע קרעפטען לכל הפחות צוויי פערטרעטער.

אין תל־אביב האט מען פראקלאמירט אן׳אקציע „לשבוע הלשון העבריה". דער בירגערמייסטער מאיר דיזענהוף האט ארויסגעגעבען א פראקלאמאציע צו פערברייטערן די העברעאישע שפראך. ס׳איז טאקי אויפגעפאלען, אז אין די לעצטע צוויי דריי יאהרען הערט מען איבעראל פערשידענע לשונות, און העב־רעאיש ווייניג, אזוי ווערט דוקא אין תל־אביב זעהר א סך גערעדט רוסיש, פויליש, דייטש, אבגעזעהען פון יודיש, דער יונגער דור בעמיהט זיך צו לערנען עברית, מען בעזוכט אוונט־קורסען, מען האלט אב דיסקוסיעס אין העברעאיש. אבער די עלטערע לייט רעדען נאך ווייטער אין זייער מא־מע־לשון (און דוקא נישט יודיש.) און אויב דאס דייטש, אדער פויליש איז נישט זעהר גוט, און נישט גראמאטיקאליש, קומט מען אבער זיך אינטערע־סאנט פאר ווען מ׳רעדט אין א „פרעמדער" שפראך. מיר וועלען זעהן, וואס די אקציע „לשבוע הלשון העבריה" וועט אויפטון.

אין דעם צוזאמענהאנג איז כדאי צו בעמער־קען אז ס׳זענען ערשינען גראמאפאן־פליטען צו לערנען העברעאיש, מען האפט, אז אזוי ארום וועט די העברעאישע שפראך אריינדרינגען אין די ברייטע מאסען פון די נייע עולים וועלכע האבען אין חוץ־לארץ געהאט א גאר קליינעם שיכה צו העברעאיש, די לעקציעס פון די פליטען זענען צו־נויפגעשטעלט דורך ד״ר דוד יעלין, דעם פארזיצער און פרעזידענט פונ׳ם ועד, וועלכע האט פראקלאמירט די העברעאישע וואך. די לעקציעס זענען צוגע־פאסט צום א״י־לעבען און לייכט צו לערנ[ען].

אן׳אויפלויף פון מענשען אין דער [illegible] בנימין אין אפשוט׳ן נאכמיטאג. ס׳איז [illegible] אן׳עלעגאנטער אויטא, א „ראלס רויס" [illegible] טסטע מארקע אין דער וועלט.) אויפ׳ן [illegible] אבציכען פון דער רעגירונג — די ענגלי[illegible] א צעהן פאליציאנטען, טיילס מיט [illegible] בעוואכען דעם אויטא, הונדערטער מענ[illegible] העו׳ן ווארטען, וואס איז דא? אויף [illegible] מען? איינער זאגט, אז דער נציב העליון [illegible] איך ווייס אבער, אז סער ארטור וואוקאפ [illegible] געפאטען, און קומט ערשט צוריק די נעכס[illegible] ס׳שטעלט זיך אויך ארויס, אז דער [illegible] פונ׳ם נציב, מיסטער האל, איז ביי [illegible] דאקטאר. ער איז איינגעלאדען ביים בירגער[illegible] דיזענהוף, און בענוצט זיין אנוועזענהייט ביים [illegible] כדי זיך צו מאכען א פלאמבע. דער [illegible] וועלכער האט איצט ווייניג צו טון — די [illegible] געהען שלעכט — ווארט, און וויל זעהן [illegible] א סענסאציע אין שטאט, וועלכע ציהט צו [illegible] טער מענשען.

א נייער טעאטער אין תל־אביב, [illegible] ראשי תיבות פון: „ריקוד", מוסיקה", [illegible] „אופירעטה". דער טעאטער איז אין [illegible] ארבייטער ספארט־קלוב „הפועל" דער [illegible] דעם טעאטער איז פון דעם בעקאנטען [illegible] שלונסקי. דער ערשטער פראגראם איז א [illegible] פאנטאמימע. דער אינטערעס פאר דער [illegible] דונג איז זעהר גרויס.

אויך א טעאטער־שולע האבען מיר [illegible] תל־אביב. „חזון". די פיהרער און לייטער [illegible] שולע זענען חוה יואליט און דוד ורדי. [illegible] שטאב פון די לערהער געהערען: שריפטשטעל[illegible] לאצקי־בארטאלדי, מרים בערנשטיין כהן, [illegible] רסלר א. א.

אויב מיר רעדען שוין פון טעאטער [illegible] צו בעמערקען, אז אין די נאהענטסטע טע[illegible] ערעפענט אויך א נייער קינדער און יוגנט [illegible] אטער „קסם" דארט וועלען הויפטזעכליך [illegible] ווערען אפערן און ערנסטע מוזיק, די פארא[illegible] גען וועלען פארקומען אין „מוגרבי"־זאל.

פראנצויזישע פרעסע וועגען אנפאל אויף לעאן בלום
די שרעק אין דער רעכטער פרעסע

די דיסקוסיע פון טאג איז איצט אין דער פראנ־צויזישער פרעסע נאטירליך דער אטענטאט אויף לע־אן בלומען און דער עיקר די אויפלייזונג פון דער מאנארכיסטישער און רעאקציאנערער „אקסיאן פראנ־סעז". אלע צייטונגען זענען מסכים: — דער אנפאל איז עפעס אבשייליכעס, אבער די רעכטע פרעסע האלט אין איין צוגעבען: — „שולדיג איז לעאן בלום, ווייל ער אליין האלט אין איין פיהרען א שאר־פע העץ־פאליטיק געגען די רעכטע, אלזא, זאל ער זיך נישט וואונדערן וואס...

זייער זארג איז דעריבער פערשטענדליך. האנ־רי דעקעריליס פערגיסט ביטערע טרעהרען אין רע־אקציאנערען „עקא דע פארי":

דאס פונאנדערלאזען די ליגעס פון „אקסיאן פראנסעז" צוליב אן׳אומגליקליכען נישט פאר־אויסגעזעהענעם, ספאנטאנעם און נישט דיריגשיר־טען אינצידענט שטעלט אלע נאציאנאלע גרופי־רונגען אין א לאגע פון זיין אויפ׳ן אפגעגעבען בע־ראט פון יעדער מאנעוור פון א פראוואקאטאר. דאס פיהרט ברוטאל אריין דעם רעזשים אויף די וועגען פון מלוכה־אטענטאטען. מיר טרעטען א רויס געגען דעם ווי געגען א זאך, וואס איז אונבערעכטיגט און אונגערעכטליך.

אבער אמשאראפסטען שרייבט נאטירליך די „אקסיאן פראנסעז" גופא.

„אט זעהט דעם דייטשען יודען לעאן בלום, וועלכער מאכט זינגען די בראוע לייט פון דער פראנצויזישער ארבייטער־וועלט, אז די „קוי־לען פון אונזערע זעלנער זענען זייערע איי־גענע גענעראלען", אט איז א היסטערישער פאר־ליטיקער. וועלכער שרייט אראב פון דער פראנ־צויזישער טריבונע צו זיינע מיטבירגער: — איך האס אייך! — אט איז דער אונפערשעהמ־טער זשורנאליסט, וועלכער זאגט אן די „וואקאנ־סען פון דער לעגאליטעט". דאס הייסט די צייט, ווען עס וועלען פאלען אלע גאראנטיעס פון פער־זאנען און אייגענטום. קען מען זיך דען פאר־שטעלען, אז דער דוכשניטליכער פראנצויז" איז „מסכים ליב צו האבען אזא פערזאן? און אט א דאס וויל דאך דער פארזאן נישט פערשטעהן, ער וויל מען זאל איהם ליב האבען. הערצער פער־לאנגט ער. און אויב נישט די הערצער וויל ער כאטש רעספעקט. אהה, לא לא! מיין ארימער אלמער! — דו ביזט אונזער טיראן און מיר בעהאנדלען דיך טאקע אזוי. דאס איז דאס גע־שריי און דער געזאנג פון דער פאריזער גאס. דאס איז דער נאטירליכער אפשפרונג פון דעם ריזיגען און אמת׳ן לאנד, וועלכעס איז אונטער דריקט דורך דעם לעגאלען לאנד (וועלכער איז נישט גענוג שטארק און נישט גענוג ריין אבצושאקלען זיך פונ׳ם יאך פון דעם אינטערנאציאנאל און וועלכער וואלט אין זיין שיואכקייט גע־וואלט דעם אינטערנאציאנאל ענטוואפענען מיט ליגען זיך גאר נידריג). דאס איז די פארמולע און דער דעוויז און דער רעפרען פון יונגען פראנצויז: אהה, לא לא! — ניין, אבער נידער מיט בלומען! — מיר האבען אבסאלוט נישט צוגעגרייט דעם אנפאל אויף בלומען. אבער מיר קענען זיך נישט שטערען פון אריינפאלען אין א בעוואונדערונג פאר זיינע כמעט נאאיווע שטור־מונג און כעס צוליב דעם אויסברוך, וועלכען אלץ האט געלאזען פאראויסזעהען.

אנדערע נאטירליך זעהען די לאגע די לינקע צייטונגען. אין סאציאליסטישען „פאפולער" שרייבט פאל פאר:

די מענשען און גרופעס, וועלכע האבען די פרעטענציעס צו פערטיידיגען זייערע געגנער מיט דעם רעוואלווער אין מאטראק געהערען נישט צו דער פאליטיק.

דאס זענען קרימינעלע פערברעכער, וועלכע געהערען צום געריכט און זיי דארפען טאקע בעהאנדעלט ווערען בלויז אלס אזעלכע.

און כדי געזונד צו מאכען די פראנצויזישע רעמאקראטיע, ווי עס וויל עס איצט טון די רע־גירונג, דארף מען נישט בלויז א פארלאמענטא־רישע מעהרהייט.

מען דארף, אז די פאלקס־מאסען זאלען ערמו־טיגען די רעגירונגס־אקטען און אויב נויטיג, אז זיי זאלען עס אויך פאדערען.

פאריז און די „פאבורגס" וועלען עס זאגען דעם זונטאג מיט א ריזיגען כח. די פראווינץ אויך.

דער רעאקציאנער גוסטאוו הערווע [illegible] קלאגט אין זיין „וויקטואר". וואס האבען ווייטער די רעכטע אבגעטון?

דער אטענטאט וועט ברענגען דעם [illegible] פראנט א ריוח פון אמווייניגסטען א [illegible] מיליאן נייע שטימען פאר דעם פאלקס[illegible] דאס הייסט גוטע ארבייט.

ווען וועט מען שוין ענדליך פערשט[illegible] די גענעראל־שטאבען פון דער רעכט[illegible] טיק אדער פון די געזו. קאמבאטאנטען [illegible] קאן נישט דורך גאסען־בעוועגונגען צו[illegible] לען דאס לאנד האבען געגען זיך די [illegible] די פאליציי, די גארד מאביל, די ארמ[illegible] פאלקס־מאסען.

דער „עוור" רעכענט אויס א גאנצ[illegible] דראהונגען פון דער „אקסיאן פראנסעז". [illegible] אייך דערשיסען ווי הונד", „אייך דער[illegible] א פליכט", „דאס בלוט, וואס וועט [illegible] פון אייער איבערגעשניטענעם האלז וועט [illegible] אבווישען דאס פראנצויזישע בלוט, וועלכ[illegible] האט געמאכט פערגיסען". און איצט [illegible] „אקסיאן פראנסעז" נאך די אלע [illegible] דראהונגען.

— אבער מיר זענען דא גארנישט [illegible] מיר האבען דאס נישט געהייסען טון, [illegible] רעאגירט אליין...

ליידער! ווען איהר וואלט דאס געה[illegible] וואלטען אפשר אייערע הענד זיך [illegible] איידער זיי האבען ארויסגעלאזען זיך [illegible] עלטערען מאן און אויף א פרוי. איהר [illegible] אבער „אינספירירט". איהר האט עס [illegible] דעם „צווייטען צושטאנד", וואו דער [illegible] אין דעם פאל דער המון פון אייערע [illegible] — זעהט אפילו נישט דאס אבשייליכ[illegible] ריישקייט פון דער טאט, וועלכע [illegible] אוים.

פרייליך לעבען אין רומעניען

נאר דאס יודישע לעבען ווערט חרוב

... רשטער איינדרוק וואס בוקארעשט מאכט. — די שעהנע פרויען און די אויסגעפוצטע מענער

...ך בין אנגעקומען אין דער האפען־שטאט ...מיטאג־צייט, און שפעט אין אווענט ...דער צוג געבראכט קיין בוקארעשט.

...ר נישט שלעכט. וואס הייסט נישט שלעכט? ...עניגען, א מחיה. די באהן־סטאנציע גרויס און ...; די טרעגער — העפליך ביז'ן הימעל; ...— א מילדע און אנגענעהמע; די „טעקסי" ...און ביליג; און דער „גראנד האטעל" — ...אין רעסטאראן רעדט מען דייטש, מיינט ...איך קאן רעדען יודיש. און עסען — כיד ...און בעדינונג, אזוי ווי פאר א קינא־אקטריסע ...ליוואוד. און — קיין דאלער האב איך נאך ...ויסגעגעבען.

...ן מיר גוט און וואויל אויף גאט'ס וועלט ...ען איז דאך אויך א טייל פון דער וועלט), ...הויב אן צו בליהען אין דער האלב־אריענ־...ר, האלב־איראפעאישער ציוויליזאציע; איך ...י דעם פריין פון א סענדוויטש און קאווע; ...קגעס אהן מיין פראלעטארישער דערציהונג ...ת בעפעהלען צו דינסטען, וועלכע קושען מיר ...ם פון פריה ביז נאכט; און איך הויב אן ...זען דאס ביסעל כוחות און שטעל אן א ...יידער שטונדע; און איך פערגין זיך טרינ־...אין דעם שענסטען קאפע־הויז, וואו אנ׳־...טער פון ציגיינער־מוזיקאנטען הויבען אייך ...גסטע הימלען פון פרייד און שליידערען ...ריין אין וויסטע תהומ׳ען פון פערצווייפלונג ...יער. דער ציגיינער שפילט נישט פון נאר־...ר פון א הארץ, וואס איז אין דערוועלבער ...קעסעל פון פייער און א ים פון ליידען. ...גיינער דערשפילט דאס, וואס דער ציוויליזיר ...ענש פערשניצט און בעגראבט דורך דער ...קייט פון דער געזעלשאפט און דעם מאטער־...

...ן בוקארעשט איז הערליך שעהן. די רומענ־...ימען זיך, אז זי איז די פאריז פון די באל־...ן, א טעות — בוקארעשט איז שענער ...ריז, געמיטליכער ווי פאריז, ווארימער ווי ...די הונדערטער יאהרען פון טערקישער הער־...האבען איבערגעלאזט געוויסע סמנים, וואס ...ווערען אויף דור־דורות, טראץ די אמ־...ן פון דער נייער רומעניע צו ווערען אנ׳איי־...לאנד, א מערב מאכט. די אלע מאדערנע ...ס, די צאהלרייכע מערב־איראפעאישע ווע־...ישט אפווישען די ווירקונג פון דער „האלב־... די גלאררייכע שעהנקייט פון דער ביזאנטי־...קירכע, וואס דריקט זיך אויס אין דער הער־...גריכישער ארטאדאקסישער רעליגיע; און ...אציאנאלע אמביציעס צו ווערען א גרויסמאכט ...אזוי גיך נישט פערניכטען די געזונטע אפי־...נייגונג צו „ויין, ווייב, און געזאנג", ...אין באמת דער לייט מאטיו ביי דעם ארימען ...זי ביי דעם רייכען, ביי דעם יודען אזוי ...ביי דעם גוי, ביי דעם קולטור־מענש אזוי ...ביי דעם פויער.

...ויב רומעניע האט גע׳ירש׳ענט די לעבענס־...אפיע פון דעם מערב, האט זי אבער אינגאנצען ...ירט די פילאזאפיע פון מזרח, די פערטיפונג ...אין פראבלעמען פון לעבען און טויט, ...ם נעכטען און דעם מארגען.

...ער רומעניער לעבט אין דעם היינט. און ...רומעניער האט אזוי ליב דעם היינט, אז יעדער ...איז א „שבת", און יעדער אווענט איז אנ׳־...שבת", און ער וויל נישט וויסען פון קיין ...און פון קיין וואכעדיגע טעג.

...י מ׳האט מיר דערצעהלט, טראגט דער רו־...ר גארסעטען כדי זיין פיגור זאל אויסזעהען ...און די קליידער זאלען ליגען בעסער. ...רומענערין געהט ארום אין דער פריה אין ...שע, שווארצע קליידער, מיט הויכע קנאפעל, ...קאסמעטיקע איז אזוי ארויפגעלייגט, אז דער ...און דער ריח פון שלאף־צימער איז אויסגע־...איהר.

...אונזערע פרויען זענען די שענסטע אויף דער ..., האבען זיך רומענישע מענער גע׳יחוס׳ט ...די פאריזערין איז הארט; זי איז צו ...צו מאטעריאליסטיש. די רומעניערין טראגט ...אויף זיך א גייסטיגען שלייער פון הארעם, ...לאזט זיך נישט ווערען קליגער ווי ...איהר.

...דער ארבייטס־טאג איז א קורצער. מיטאג נעמט ...דערער פון צוויי ביז דריי שעה; א זייגער ...קומט מען אין קאפע־הויז כאפען א טרונק ...לייענען צייטונגען; און דורכ׳ן טאג האט מען ...עטליכע מאל געזופט די זיסע, ארמאטישע, ...ישע קאפע. אווענט־ברויט עסט מען שפעט, ...דער ניין. מעהרסטענס אין רעסטאראנען; און ...מוזיק געהט עס נישט. און עסען הייסט נישט ...עסען, נאר בעקוקען די שפייז איידער מ׳לייגט ...איפן פייער, און אנגעבען פאראויס ווי לאנג ...זאל זיך קאכען אדער בראטען.

...און אהן ויין געהט עס אויך נישט, און אהן ...און ניס און האניג ריהרט מען זיך נישט ...; און די מענער קוקען צו פרויען אין ...ען אריין, און די פרויען רויטלען זיך, און ...ווערען ביי זיי גרעסער פון דער ווארימ־...פון דעם מענערשען קוק. און די מוזיק שפילט, ...די נומערען וואס איהר רופט אויס, און ...מען אפ איבערן אווענט־ברויט, און ...מען אהיים צו פערענדיגען דעם „היינט" ...וואס א „היינט" געהט אוועק; איבער דעם ...לעבען דער פרוי, טראכט נישט דער רומענ־...איז דא א מארגען; ער האט אזוי שטארק ...היינט, און דריקט ארויס פון איהם יעדען

(רייזע־איינדרוקען)

טראפען פערגעניגען.

אזוי האב איך געפונען דאס לעבען אין בו־קארעשט אין א מאנטאג־נאכט; און אזוי אויך אין א שבת־נאכט; אזוי האב איך איהם געזעהען צווישען די רייכע אין דער געגענד פון דעם קעניגליכען פאלאץ און אויף דער וויקטאריא גאס; אזוי אויך לעבען די „האלען", וואו די סוחרים פון דער פראווינץ ברענגען זייער תבואה און שאף צו פערקויפען און אזוי אויך ביי אונזערע יודען אין „וואקארעשט", דער יודישער קווארטאל.

ווייל דער רומענישער יוד איז א רומעניער; ער איז אפילו נישט קיין אסימילירטער יוד, ווייל דאס לאנד האט נישט ארויסגעגעבען קיין שטארקע קולטורעלע אדער גייסטיגע שטראמען, וואס זא־לען איהם האבען אריינגעצויגען און איבערגעמאכט. דער רומעניער האט איינגעשלונגען דעם לעוואנט און זיך אביסעל אנגעשמעקט מיט פאנק־ייך, און דער יוד האט עס אויך געטון. דער רומעניער האט געלעבט פון דער ערד און זיך געפרייט, וואס ער לעבט אויף דער וועלט, און דער יוד האט זיך אויס־געלערענט צו בענשען די ערד וואס האט געגעבען דעם גוי ברויט, און איהם פערדינסט. און ער האט זיך אויך אויסגעלערנט צו פרייען.

דער רומענישער יוד איז א פרייליכער יוד. אפשר דער פרייליכסטער אין דער וועלט; ער פרעהט זיך וואס ער לעבט אויף דער וועלט. דער רומעני־שער יוד איז א ברייטהארציגער, אזוי ווי דער רו־מעניער, אבער זיין ברייטהארציגקייט דריקט זיך נישט אויס אין איבערטרעטען די גרעניצען פון דעם מאמענט; אין טראכטען פון די יודען אין אנדערע לענדער. ער וועט אבער נישט מאכען קיין שנאפס, סיידען אלע טרינקען מיט איהם; ער וועט זיך נישט זעצען צום טיש אהן געסט; ער וועט אייך נישט לאזען שטעהן ווען ער זיצט; ער וועט עפענען זיין קעשענע און זיין הארץ פאר דעם מענשען, וואס שטעהט איהם ביי דער זייט; אדער דעם

צוועק וואס ער קאן אנקוקען מיט די אויגען. בויט ער און שטיצט אימפאזאנטע יודישע אינסטיטוציעס און גיט צדקה מיט א גאר ברייטער האנט.

דער רומענישער יוד האט ליב טעאטער, און ישיבות, האט נישט געשפירט דעם כבוד פון דעם ספר און די אפשיי פאר׳ן הייליגען ווארט, ווייל פאר זיין לאנד זענען געווען פרעמד די גייסטיגע אוצרות פון דער וועלט, און פאר איהם זענען געבליבען פרעמד די גייסטיגע אוצרות פון זיין פאלק.

דער רומענישער יוד האט ליב טעאטער, און אויב ס׳איז מוזיק, דארף עס זיין מוזיק מיט ווערטער.

און די איינציגע קולטור, וואס דער רומענישער יוד האט געשאפען און געגעבען דעם פאלק, איז די טעאטער־קולטור, נישט אומזיסט האבען די ערשטע טעאטער־קרעפטען ביי אונז זיך געצויגען פון רוס־לאנד און פון גאליציע קיין רומעניען, גאלדפאדען, די בראדער זינגער, די וואנדערענדע טרובאדורען, וועלוועל זבארושער האבען געפונען אין רומעניע דעם בעסטען באדען פאר זייערע טאלאנטען און קרעפטען.

ווייל ביים עסען האט דער רומענישער יוד ליב א שטיקעל טעאטער, אביסעל מוזיק, עסען איז נישט נאר אנ׳עסען פון ווערען זאט, נאר פון געניסען פון גאט׳ס גנאד, פון די פרוכט פון דער ערד, און דעריבער איז עס א סעודה, און א סעודה דארף מען מאכען שעהנער און זעהען זי זאל דויערען וואס לענגער.

האב איך אווענטען און נעכט פערבראכט אין די יודישע לאקאלען. נישט קיין נאכט־קלובען, נישט קיין קאבארעטען, נאר פשוט׳ע רעסטאראנען און אין „טשאינעס" (טיי־הייזער), און איך בין גראב געווארען פון צוקוקען ווי די יודען עסען און האבען הנאה פון לעבען.

דאס איז ביינאכט.

אבער בייטאג רייסט זיך דער יוד ארויס פון דעם זיסען קאשמאר.

„ביטער ווי דער טויט ווערט אונז, מיר האבען נאך פון אזוינס נישט געהאוסט. אלעמאל געווען

אנטיסעמיטיזם. אבער מ׳האט געלאזט לעבען, מ׳־לאזט נישט מעהר לעבען. קאן דאס טאקע זיין אמת, אז מ׳וועט צונעמען ביי אונז אונזערע געשעפטען, אונזערע רעכט? מילא, מ׳האט אונז נישט געלאזט שטודירען, — א דאגה, ווערט מען ארבייטער; מ׳האט נישט געלאזט אריינטרעטען אין הויכע אמ־טען, — וועמען ארט עס? אבי מ׳האט געלאזט לע־בען! אבער איצט ווערט ביטער, ביטער ווי דער טויט".

יא, ס׳ווערט ביטער דעם רומענישען יודען. ער טייטשט, עס אפשר אויס אויף אנ׳עלעמענטארען, פערזענליכען שטייגער; ער זוכט אפשר נישט די געשיכטליכע, אדער אפילו די הערשענדע אורזאכען. ער ווייס שוין אבער, און שפירט שוין בולט, אז צו זיין „גוטס" קומט א סוף. דאס זיס לעבען, וואס ער האט געגאסען, און וואס איז איהם אריין אין בלוט פון זיינע עלטערען, ווערט פון איהם אוועקגערויבט.

דער יוד אין רומעניע, שטעהט אויף דער שוועל פון אונטערגאנג. ער איז איצט א פאליטישע שפיל־צייג אין א לאנד, וואו די גאנצע פאליטיק איז אפילו נישט קיין טעאטער, נאר א צירק.

ת. יאפע.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

אין א שטאטישען שפיטאל
ליגען קראנקע אהן א צאהל,
אויסגעלייגט אויף די בעטען,
זעהען אויס ווי סקעלעטען,
מ׳ניסט, מ׳הוסט,
מ׳רעדט, מ׳שמועסט,
אז ס׳איז אמת,
אז איינער א דאקטאר לי
האט ערפונדען א קיור
פאר „טי. בי."
עס נעהמען אויגען גלאנצען...
א פרייד צום טאנצען,
מ׳רעדט, מ׳דעבאטירט
פון דעם, וואס האט פאסירט —
איינער גיט דעם צווייטען פערשטעהען
אז ס׳קאן מעגליך זיין,
אז א פראפעסאר מיט אזא טיטעל
זאל קאנען ערפינדען אזא מיטעל.
נאר א איינער, א צווייפלער,
א תקרן, א גרייבלער,
ווייגט און קלאגט,
און ער זאגט:
„ביז ס׳וועט קומען די נחמה
וועט אויסגעהען די נשמה."

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור

שאסעען אין עמק.

ירושלים. די רעגירונגס אפטיילונג פאר עפענט־ליכע ארבייטען האט בעשטימט א בודזשעט פון 30 טויזענד פונט כדי צו פערגרעסערען די נעץ פון די שאסעען, וואס געהען דורך אין עמק־יזרעאל און אין ירדן טאל, דורכשניידענדיג דעם וועג פון עפולה קיין בית־שאן, די דאזיגע סומע וועט אויסגעגעבען ווערען אין משך פון פיער יאהר, און די הויפט ארבייט וועט זיך אנהויבען שוין דעם קומענדיגען אפריל. צווישען די ארבייטער וואס זענען בעשעפטיגט ביי די ארביי־טען געפינט זיך כמעט קיין איין יוד נישט, צווישען 80 ארבייטער וואס זענען פערנומען ביי די ניוועל־לירונגס ארבייט פון כנרת, געפינען זיך בסך הכל פיר יודען, אין דער צייט, ווען אין דער ארומיגער געגענד געפינען זיך א סך יודישע ארבייטער וואס זע־נען גרייט צו געהען אויף אלע ארבייטען.

בעשלוסען פון קאאפעראטיווען צו־זאמענפאהר אין א"י.

ירושלים. אין זכרון־יעקב איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון אלע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען, וועלכע זענען ארגאניזירט אין „מרכז". די קאנפע־רענץ האט אנגענומען א ריה רעזאלוציעס צוו. אנד. אז אלע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען זאלען אנט־וויקלען א סיסטעמאטישע קאמפאניע צווישען די מא סען פאר געזונטער שפארזאמקייט, עס איז אויך בע שלאסען געווארען צו פערלייכטערען פאר די נייע עמי גראנטען אריינצוקומען אין די קאאפעראטיווע געזעל שאפטען, ווי אויך צו שאפען א קאאפעראטיווען פאנד דורכדעם, וואס יעדער קאאפעראטיוו זאל אויסטיי־לען 50 פראצ. פון נייעם ריווח פאר דעם דאזיגען פאנד. די קאנפערענץ האט אויך בעפאלמעכטיגט די צענ טראל קאאפעראטיווע אינסטיטוציעס צו זוכען מקורות פאר ספעציעלע קרעדיטען פאר׳ן דארף־הייזער בוי, און פלייש־אינדוסטריע, אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט דעלעגאטען פון 39 קאאפעראטיווען וועלכע צעהלען קרוב 36.000 מיטגלידער.

דיווידענדע פון היפאטעקען - באנק אין א"י.

תל־אביב, אויף דער לעצטער זיצונג פון דירעק־טאריום פון דער היפאטעקען באנק אין א"י איז בע שלאסען געווארען ארויסצוצאהלען פון 1טען מערץ אן 7 פראצענט דיווידענדע פאר געוועהנליכע אקציעס און 6.5 פראצ. פאר פערצוגס־אקציעס, עס איז אויך בעשלאסען געווארען צו פערגרעסערען דעם רעזערוו מיט 4.500 פונט אלץ צוגאב צו די 5.500 פונט וועלכע זענען אפגעלעגט געווארען פאראיאהרען,

א טריקעניש דראהט א"י.

ירושלים. היינטיגען ווינטער פאלען אין א"י זעהר ווייניג רעגענס, בעת דער דורכשניטליכער רעגען פאל אין חודש יאנואר בעטרעפט 1500 מילימעטער זענען אין יאנואר געפאלען בלויז 590 מילימעטער, דער מאנגעל אין רעגען אין א"י האט פעראורזאכט אז אין פערשידענע פלעצער פון לאנד האט מען גע־מוזט איבעראקערען און פערזייען פאראקסניי די פעל־

דער, אויב אין די נעכסטע פאר וואכען וועט נישט פאלען גענוג רעגען אין א"י, וועט קומען א טריקע־ניש און דער שניט וועט זיין א שלעכטער.

קאטאסטראפאל איז די לאגע אין עבה"י, דארטען זענען אלע לאנדווירטען בעזארגט צוליב דער טריקע־ניש און זייער לאגע איז א פערצווייפעלטע. די גע־שעהענישען אין סיריען ווי אויך די אונזיכערע לאר גע אויפן טאנצען נאהענטען מזרח האבען געבראכט צו א שווערען עקאנאמישען קריזיס. סוחרים און אויך די מאבאק געזעלשאפטען האבען, חוץ דעם, זיך ענטזאגט צו געבען הלוואות די פעלאכען אויפן חש־בון פון קומענדיגען שניט, עס ווערט אויסגערעכנט אז 5000 אראבישע לאנדווירטשאפטליכע משפחות אין עבה"י זענען פעראורטיילט צו הונגער, צוליב דער טריקעניש וואנדערן אויס א סך בעדואינישע שבטים אויסער די גרעניצען פון עבה"י, בעזונדער קיין סאאודיען.

„איסטיקלאל" געגען דעם פראיעקט פון לעגיסלאטיוו־ראט אין א"י.

ירושלים, „א דיפאע" דער ארגאן פון די איסטי קלאליסטען, שרייבט אז פאר צוויי סכנות דארפען זיך די אראבער היטען: פאר א לעגיסלאטיוו ראט און פאר איינוואנדערונג פון א האלבען מיליאן יודען, אויב דער פראיעקט וועגען לעגיסלאטיוו ראט וועט דורכ געפיהרט ווערען אין לעבען, וועט ער דינען אלס בית הקברות פאר דער אראבישער נאציאנאלע בעוועגונג, און ווער עס וועט זיך אין איהם בעטייליגען איז גליך ווי ער וואלט מקריב געווען די דאזיגע בעווע־גונג.

וועגען דעם פלאן אריינצובריינגען קיין א"י א האלבען מיליאן יודען אין פערלויף פון פיער יאהר שרייבט די צייטונג, אז דער דאזיגער פלאן איז בער שטעטיגט געווארען דורך דער בריטישער רעגירונג, און ווי קאן דאס געמאלט זיין אז ענגלאנד זאל באמת זיך פארשטעלען אז דער לעגיסלאטיוו ראט וועט זיין א אינסטרומענט, אין די הענט פון די אראבער, כדי ווי זאלען פערטיידיגען זייער עקזיסטענץ פאזיציעס? די צייטונג מיינט, אז דער פראיעקט וועגען לעגיסלא טיוו־ראט איז מעהר נישט אויסען ווי אפצולענקען די אויפמערקזאמקייט פון אראבער פון דעם ערפאלג פון דער יודישער דעלעגאציע קיין אמעריקא, בראש פון וועלכער ס׳איז געשטאנען הערבערט סעמיוו־על, די אראבער וועלען זיך אמפערן וועגען די פאראגראפען פון פראיעקט און דערווייל וועט די ברי טישע פאליטיק האבען א מעגליכקייט אריבערצופיה רען צעהנדליגער טויזענדער יודען קיין א"י.

בוי פון א לעהרער קלוב אין א"י.

תל־אביב. אין תל־אביב איז געלעגט געווארען דער גרונד־שטיין פאר א לעהרער־קלוב אויף א פלאץ, וואס האט געהערט צו דעם בעריהמטען פער־שטארבענעם פעדאגאג חיים פיאלקאוו פון רוסלאנד, וועלכער האט דעם פלאץ צו דעם צוועק איבערגעע־לאזען בירושה דעם תל־אביב׳ער מאגיסטראט. די נויטיגע מיטלען דערצו האבען געזאמעלט די תל־אביב׳ער לעהרער נתפא. דער פארשטעהער פון

לעהרער־פעראיין אין ת"א, ד"ר א. אוערבאך, האט אויף דער פייערונג געשילדערט די איבערגעגע־בענע ארבייט פון דעם פערשטארבענעם פעדאגאג אויפן פעלד פון יודישע ערציהונג. מיט א רעדע וועגען אקטועלע ערציהונגס־פראבלעמען איז אויך ארויסגעטרעטען דער בירגערמייסטער מאיר די־זענהאף.

אינסטיטוט פאר ים - פארשונג אין תל - אביב

תל־אביב. אין תל־אביב איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון די אמאליגע „אקאדעמישע ציוניסטישע פערבאנדען", וואס נע־פינען זיך ביים היינטיגען טאג אין לאנד. אויף דער פערזאמלונג איז צוו. אנד. אויך אנגענומען געווארען א בעשלוס צו בעטייליגען זיך אין דער גרינדונג פון אנ׳אקוואריום און אינסטיטוט פאר ים־פארשונג אין ת"א. דער דאזיגער אינסטיטוט וועט זיך אפגעבען מיט דער אויספארשונג פון דער פאונע און פלארע אין דעם מזרח׳דיגען טייל פון מיטעלענדישען ים. דער באדען פארן בוי פון אינסטיטוט איז געשענקט געווארען פון ת"א־מאגיסטראט און כדי אויפצו־שטעלען די געביידע פאדערט זיך א סומע פון 4000 פונט.. אויב די דאזיגע סומע וועט זיין א געזיכערטע, וועט זיך אויך די רעגירונג און אנדערע אנשטאל־טען בעטייליגען אין דעם בודזשעט פון דעם אינ־סטיטוט. עס איז פראי אנצעווייזען, אז אזעלכע אינ־סטיטוטען געפינען זיך אין אלע ים־ברעג־לענדער, און זייערע אויספארשונגען האבען א גרויסע בע־דייטונג פאר דער ענטוויקלונג פון פיש־פאנג, שיפפאר־יי און אזוי ווייטער.

א"י פראדוצירט ¾ מיליאן פאר שיך א יאהר

ירושלים. א סטאטיסטיק שאצט די צאהל שיך, וואס זענען אויסגעארבייט געווארען אין 1935 אין א"י׳דיגע שיך־פאבריקען אויף 350.000 פאר. שוס־טערס, וואס ארבייטען אין זייערע אייגענע ווארשטא־טען, האבען פאר דער זעלבער צייט אויסגעארבייט 400 טויזענד פאר שיך. אין דעם זעלבען פעריאד זענען אימפארטירט געווארען 770 טויזענד פאר שיך פון אויסלאנד. דער ווערט פון דער א"י׳דיגער שיך פראדוקציע ווערט געשאצט אויף 415 טויזענד פונט. ארום 4000 מענשען לעבען פון דעם דאזי־גען אינדוסטרי־צווייג, א העלפט דערפון זענען יודען.

ליגע פאר דער אפהיטונג פון שבת

תל־אביב. א גרופע אקאדעמיקער און אנגעזעה־ענע געזעלשאפטליכע טוער האבען אפגעהאלטען אנ׳ענגערע בעראטונג ביי ד"ר ב. האזונער, כדי צו גרינדען א „ליגע פארן שבת". די דאזיגע „ליגע" שטעלט זיך פאר א ציל דורך קולטורעלע מיטלען משפיע צו זיין אויפן עולם, אז דער שבת און אנ־דערע יודישע הייליגקייטען זאלען אפגעהיט ווער־ען.

ווי אזוי דער פיש-האַנדעל איז אין ווילנע ארויסגעריסען געוואָרען פון יודישע הענד

ווילנע. אַ פאַכמאַן דערצעהלט אונז:

— „דער יודישער האַנדעל מיט פיש, איז אַרויסגעריסען געוואָרען בלויז דורכדעם, וואָס די עטליכע יודישע פיש־קאַמיסיאָנערען, האָבען כסדר געפיהרט אַ „מלחמה“ צווישען זיך. איינער דעם צווייטען איז שטענדיג פאַרלאָפען דעם וועג ביים פריץ — דעם אייגענטימער פון די אָזערעס, מען האָט אָנגערעדט איינער אויפ׳ן צווייטען ביים פריץ כל דבר אסור, און מ׳האָט זיך אַפילו נישט געפוילט צו גיין מיט מסירות צו דער שטייער־מאַכט.

דער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער יאָהרענלאַנגער ארומרייסעניש, איז געווען, אַז די יודישע קאַמיסיאָנערען זענען פאַראָרימט געוואָרען. די פריצים, יודער האָט זיך גענומען אויסדוכטען, אַז פיש איז אַ גאָלדנער מסחר. ווייל, אַט די יודישע קאַמיסיאָנערען רייסען זיך אַזוי שטאַרק אַרום צווישען זיך פאַר יעדען פוד פיש. און די מסירות אין שטייעראַמט האָבען דערבראַכט צו הויכע שטייער־אויסמעסטונגען וואָס האָבען דערגרייכט אין די הונדערטער טויזענטער.

ווען אין 1932 יאָהר, האָט זיך געעפענט דער פוילישער פיש־קאָאָפעראַטיוו, איז די לאַגע פאַר די יודישע קאַמיסיאָנערען נאָך נישט געווען געפעהרליך. די פיהרער פון פוילישען קאָאָפעראַטיוו האָבען געטאַפט אין דער פינסטער און זיי האָבען זיך בעגנוגט נאָר מיט אַ קליינעם טייל אין דעם פיש מסחר.

אין דעם זעלבען 1932 יאָהר, האָט מען איינעם פון די יודישע קאַמיסיאָנערען אַריינגעשיקט פון שטייער־אַמט שטייער־צעטלען אויף אַנ׳אומזאַץ פון דריי פערטעל מיליאָן גילדען און אַ גאַנץ פעטען הכנסה־שטייער, בס״ה אויף אַ סומע פון עטליכע און פופציג טויזענד גילדען.

איז דער יודישער קאַמיסיאָנער אַרומגעלאָפען זיך משתדל זיין וועגען פערקלענערען דעם שטייער, דער סוחרים־פעראיין צו וועמען די פיש־קאַמיסיאָנערען האָבען דאַן געהערט, האָט מיט דעם דאָזיגען ענין ווייניג וואָס זיך אינטערעסירט. די יודישע זאַקקענער אין דער אַדוואָקאַטשע קאָמיסיע, האָבען דעם ענין פערשלאָפען, הגם דער יודישער קאַמיסיאָנער האָט געהאַט צוגעשטעלט צו דער קאָמיסיע זייער וואַגיגע דאָקומענטען.

דער סוף איז געווען אַז דער יודישער קאַמיסיאָנער האָט ליקווידירט זיין קאַמיסע־געשעפט מיט פיש, אויך איז געוואָרען אַ „פריקאַשטשיק“ אין פוילישען פיש־קאָאָפעראַטיוו.

פערשטעהט זיך, אַז דער יודישער קאַמיסיאָנער, האָט פאַר׳ן פרייז פון אַ גוטען פּאָסטען אָפּגעגעבען זיין גאַנצע לאַנגיאָהריגע דערפאַהרענקייט און קענטשאַפט אין דעם מסחר מיט פיש.

עס האָט לאַנג נישט געדויערט און דער פיש־מסחר אין ווילנער קאַנט איז מאָנאָפּאָליזירט געוואָרען דורך דער דירעקציע פון די מלוכה־וועלדער, דער פוילישער קאָאָפעראַטיוו האָט גענומען האַנדלען מיט פיש סיי אין הו״ט און סיי אין דעטאַל און אָט אַזוי איז דער מסחר מיט פיש אַרויסגעריסען געוואָרען פון יודישע הענט.

די 75-יעהריגע חזקה פון די פויערים ארום נאַראָטש.

דעו׳ זעלבער אינפאָרמאַטאָר טיילט מיט אינטערעסאַנטע פרטים וועגען שטרייק פון די 3 טויזענט פישפאַנגער פון אַרום דער אָזערע.

מיט אַ יאָהר 75 צוריק, ווען ס׳איז אָפּגעשאַפט געוואָרען די „פאַנשטשיזנע“ האָבען די בעפרייטע פויערים אין די געגענטען אַרום דער אָזערע נאַראָטש בעקומען איינגעטיילט קליינע חלקים וועלכע זענען אָבער געווען זייער קליינע, האָבען די פויערים פון אַרום דער אָזערע נאַראָטש בעקומען אַלס קאָמפּענסאַציע אַ חזקה צו פאַנגען פיש אין דער אָזערע.

די דאָקומענטען וועגען דער דאָזיגער רעכט געפינען זיך עד היום ביי איניגע אַלט־איינגעזעסענע פויערים־משפחות. פאַר׳ן משך פון 75 יאָהר איז די צאָהל פאַמיליעס, וואָס האָבען גענאָסען פון דער חזקה בעדייטענד פערגרעסערט געוואָרען. ווי מען איז זיך משער האָבען אַרום דער אָזערע זיך אויסגעשפּרייט אַנ׳ערך דריי טויזענט נפשות.

ווען די דירעקציע פון די מלוכה־וועלדער האָט איבערגענומען די אָזערע, איז די חזקה פון די פויערים פיש־פאַנגער בטול געוואָרען און די פאַנגער האָבען געמוזט אָפּגעבען דעם ... דעם פוילישען קאָאָפעראַטיוו פאַר אַ ... פריין.

האָבען די פויערים איינגעפונען, אַ ... פערלעצט דאָס רעכט וואָס זייער חזקה ... אָזערע נאַראָטש גיט זיי און זיי האָבען ... קויפט די געפאַנגענע סעליעדעס צו פרייזען ... און ווען מ׳האָט זייערע סחורה קאָנפיסקירט ... זיי אַלע מיטאַמאָל אויפגעהערט פאַנגען ... אויך נישט צו, אַז אַנדערע געדונגענע ... הצד זאָלען פאַנגען.

צוליב דעם מורא פאַר נקמה האָבען ... געדונגענע פויערים עליגט די אַרבייט און ... איז דער פיש פאַנג אויף דער אָזערע ... געשטעלט.

לסוף טיילט מיט דער אינפאָרמאַטאָר ... דירעקציע פון די מלוכה־וועלדער ליגט ... מיט געלד צו דעם גאַנצען עסק פון דער פיש ... אין ווילנער קאַנט. הונדערטער טויזענט ... גייען לאיבוד אין די נעצען און אַנדערע ... טאָר, וואָס ווערט גיך קאַליע אין די ניט... הענט. דערפאַר אָבער ווערט די אידעע פון ... טיף איינגעפלאַנצט אין פעראָרימטען ...

דאָס לעבען אין וואַרשע
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט-שטאָט)

אויפנאַהמע אין שוועדישען קאָנסולאַט צווישען די דיפּלאָמאַטישע פאָרשטעהער און דער שוועדישער קאָנסול אין לאָדז מאַקס קאָהן

די פרוי פון שוועדישען קאָנסול בעהמאַן האָט אין פּאַלאַץ פון קאָנסולאַט געמאַכט די ערשטע אויפנאַהמע, צו וועלכער ס׳זענען געקומען אַ גאַנצע רייה פּערזענליכקייטען פון די רעגירונגס־ספערען, דיפּלאָמאַטען און געזעלשאַפטליכע טוער. צווישען אַנדערע איז אָנוועזענד געווען דער שוועדישער קאָנסול אין לאָדז מאַקס קאָהן.

אַ פּעטאַרדע נעבען דער פילהאַרמאָניע

אויף שיענקיעוויטשאַ 8, נעבען דעם בנין פון דער וואַרשאָווער פילהאַרמאָניע, האָט עמיצער געוואָרפען אַ פּעטאַרדע, וועלכע האָט אויפגערייסען.

וועגען דעם האַנדעל אויף ראַטעס

דער ראַטען־פערקויף איז רעגולירט געוואָרען אין פוילישען האַנדעלס־קאָדעקס, וואָס פערפליכטעט פון 1. יולי 1934.

נישט קוקענדיג דערויף, אַז די ראַטען־פערקויפערס פערלאַנגען אַנ׳אונטערגעשריבענעם אָפּמאַך, אַז אויב ס׳וועט נישט געצאָהלט ווערען איינע פון די ראַטעס, זענען די אַלע איינגעצאָהלטע ראַטעס פערפאַלען, און דער חפץ געהט צוריק צום פערקויפער.

ס׳ווערט דערום אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז אַזעלכע אָפּמאַכונגען זענען טעגען אוסטאַוו, און האָבען נישט קיין שום ווערט.

אַ פּראַקטישער פּלאַן פון דער שטאָט

אין לאָקאַל פון פערבאַנד פון טוריסטען - פּראָפּאַגאַנדע (טעאַטער־פּלאַץ) איז אינסטאַלירט געוואָרען אַ זעהר פּראַקטישער פּלאַן פון וואַרשאַ. מיט דער הילף פון אַ דרוק אין די קאָנטאַקטען, צינדען זיך אָן זשאַרובקעס, וואָס ווייזען אָן וואו ס׳געפינען זיך האָטעלען, טעאַטערן, קינאָס, צוקערניעס, רעסטאָראַנען אַ. ד. גל. אַ דאַנק דעם, פערשפּאָרט דער טוריסט ציים ביים זוכען דעם פּלאַן פון וואַרשאַ און די אינפאָרמאַטאָרען.

היט אייך פאַר די „אַגענטען“ וואָס ווערבירען עמיגראַנטען קיין אַפריקע

דער עמיגראַציע־סינדיקאַט וואָרענט פאַר אַ באַנדע שווינדלערס, וואָס ווערבירען עמיגראַנטען קיין אַפריקע. די הויפּט־אַרבייט פיהרען זיי אויף די קרעסען, וואו זיי רעדען איין די נאַאיווע פּראָווינציאַלע בעפעלקערונג, צוזאָגענדיג זיי, אַז זיי וועלען אויס׳פועל׳ן פאַר זיי ריזעס - דערלויבענישען קיין אַלזשיר, טוניס און מאַראָקאָ. דערביי נעהמען זיי גרעסערע סומען אַלס „איינשרייב - געלד“. נישט מאַכענדיג קיין שאַרעגס.

אויסגעהאַקט אַ שוי-פענסטער

אין געשעפט פון דער פירמע „פּראַנאַשעק“ (יערוזאָלימסקאַ 33) האָט אַ גנבית י. זופעל פון מילינאַרסקאַ 16, אויסגעהאַקט דאָס שויפענסטער, זופעל איז אַרעסטירט געוואָרען.

ציהונג פון דער דאָלאַרובקע דעם 2-טען מערץ

הויפּט-פּרעמיע 40 טויזענד דאָלאַר

דאָס פינאַנץ - מיניסטעריום האָט אויפן 2־טען מערץ ד. י. בעשטימט די ציהונג פון די פּרעמירטע דאָלאַרובקעס. די ציהונג וועט פאָרקומען 10 פריה אין קליינעם קאָנפערענץ־זאַל פון פינאַנץ־מיניסטעריום אויף רימאַרסקאַ גאַס. די הויפּט - פּרעמיע פון דער מערץ - ציהונג איז 40 טויזענד ...

הייל - מיטלען און פּערפומ... טיקלען וועלען ביליגער ווער...

צוליב דעם, וואָס ס׳איז ביליגער ... 30 פּראָצענט דער שפּירט צו איגרופּ... וועלען די פּערפומעריע - אַרטיקלען ביליג...

גנבות

גנבים האָבען זיך אַריינבעקומען אין ... געשעפט פון עלעקטרישע אַרטיקלען אויף ... 7, און צוגענומען ראַדיאָ - אַפּאַראַטען און ... טעכנישע אַרטיקלען.

* * *

אויף רוג נאַלעווקי און נאָוואָליפּקי, האָ... אַראָפּגעכאַפּט פון אַנ׳אויטאָ פון דער פירמע ... טיק“ אַ לעדערנע טעקע מיט פירמע־... אויף אַ סומע פון 3 טויזענד זל.

* * *

אויף דער באַהן סטאַציע בעת די פּ... סקאַ איז אַראָפּגעגאַנגען פון דער באַהן, ... פּאַלען געוואָרען פון עפּעס אַ פּערשוין, ... איהר גענומען אַ זעק אין פּנים. די פרוי ... געפאַלען, בעת מעשה האָט דער באַנדיט ... אַרויסגעריסען אַ וואַליזע מיט וועש ... ראַבע אין דער ווערט פון 100 זל. דער ... אַנטלאָפען.

אַ געלעגענהייט פאַר אינדו־ סטריעלער און סוחרים
אויספלוג אויף די גרויסע ירידן אין
פּראַג און ווינע
פון 3-טען ביז׳ן 10-טען מערץ ד. י.
פּרייז 3-טע קל. 179 זל.
„ 2-טע קל. 219 זל.
איינשרייבונגען ביז׳ן 28-טען פעברואַר.
אנמעלדונגען נעהמט אָן
„אָרבּיס“
לאָדז. פּיעטריקאָווער 18
טעל. 249-40.

Dr. med.
...adokierski
כירורג פון ציינ... אוניאַסל...
...rkowska 164 tel. 114-20

איהר פרייד און איהר טרויער
(ערצעהלונג) פון ש. אדלער

דעם גאַנצען פריהמאָרגען האָט געגאָסען אַ דריבנער, קאַלטער, שטעכיגער רעגענדל, אַ הערבסטיגע גרויקייט און פייכטקייט האָט זיך פון דער גאַס אַריינגעריסען אין האָטעל. אין אַ ווינקעל ביי אַ ברייטען טיש, אַרומגעצוימט מיט אַ קופּער־דראָטענער צוים, איז געזעסען אַ יונגע פרוי און סאָרטירט די פריהמאָרגענדיגע פּאָסט.

אָנגעבויגען איבער איהר אַרבייט, האָט מען אַפילו נישט געקאָנט אָנזעהן דאָס פּנים פון דער פרוי. צווישען איהרע פינגער האָבען די בריף זיך געגליטשט און זיך אויסגעלייגט אין גלייכע קופּקעלעך אויפ׳ן טיש, לויט׳ן אלף־בית, אַזוי, אַז זי זאָל זיי וואָס גרינגער קענען געפינען, ווען די האָטעל־איינוואָהנער וועלען אָנהויבען צו פרעגען. זי האָט אויסגעזעהן ווי אַ האַזאַרד־שפּילערין, וואָס טיילט אויס קאָרטען צו איהרע אומזעהבאַרע אָפּאָנענטען, וואָס זיצען דאָ ערגעץ ביים טיש.

וואָס איז דאָס? עפּעס אַ בריף מיט אַ מאָדנער אויסלענדישער בלויער מאַרקע, מיט׳ן פּאָסט־שטעמפּעל „ניצאַ“ אין אַ ווינקעל פון דעם קאָנווערט. פאַר וועמען איז דאָס? דער בלויליכער פיר־עקיגער קאָנווערט האָט אויפגעלויכטען אין איהרע הענט. איין בערגעלע האָט זיך עטוואָס אויפגעקלעפּט און פון דאָרט האָט זי פערשעמט, אַרויסגעקוקט אַ בלעטעל פון אַ בלימעל, אַ צערטליכער קוים־הערבאַרער ריח פון אַ פערטריקענטען נאַרציז.

„הער וואַלענטאַין גאָרמאַן“, האָט זי איבערגעלעזען אויפ׳ן קול. „אַהאַ! דער פון צימער 705“ — און אין געדאַנק האָט זי צוגעלעגט:

„פון אַ ליבער, איידעלער, ווייסער מיידעלע...“

די בלויע אויגען פון דער יונגער פרוי ביים טיש האָבען אויפגעבליצט מיט אַ פריידיג פייערל, איהרע באַקען האָבען זיך פעררויטעלט, דאָס פערוועלקטע פּנים אויפגעלויכטען, יונגער געוואָרען מיט אַ סך יאָהרען.

„פון׳ם לאַנד פון דעם אייביגען זומער, שיקט אַ מיידעל צו איהר געליבטען אַ גרוס אויסגעפלאַכטען פון ווייסע נאַרציזען“.

ס׳האָט איהר אַזש פערכאַפּט דער אָטעם פון אומדערוואַרטעטער פרייד, פונקט ווי דאָס אַלץ האָט געהאַט צו טון מיט איהר. שוין פופצעהן יאָהר, וואָס זי לעבט זיך אַזוי אין איהר קליינינקען גרויען לעבען, און פלוצלינג אַ בריף... אַ בריף מיט אַ בלויליכער מאַרקע... מיט אַ בלימעל איניוועניג... אַ פרעמדער בריף צו איינעם, וואָס זי קען אַפילו נישט רעכט... אָט דער בריף האָט איהר צוריקגעקעהרט פופצעהן יאָהר פון איהר לעבען... זי צוריק יונג געמאַכט.

„גאָרמאַן וועט זיך דערפרעהען מיט׳ן בריף“ האָט זי זיך געטראַכט... דער גאָרמאַן, אַ הויכער, אַ גראַציעזער, מיט אַ בלייכען פּנים... זיינע דינע וואָנסעלעך מאַכען איהם, דוכט זיך, אויסזעהן אַ ביסעל עלטער ווי ער איז... און זיינע אויגען... זיינע אויגען...

דאָס האַרץ איז איהר אָפּגעשטאָרבען. גאָרמאַן איז צוגעקומען צו איהר טיש. אַ גוטער שמייכעל איז איהם געלעגען אויף זיין טרויעריגען פּנים.

— אפשר אַ בריף פאַר מיר?

איהרע הענד האָבען געציטערט. זי האָט פאַר איהם אָפּגעלעגט דעם בלויען קאָנווערט און צוריק פערגראָבען איהר פּנים אין דעם באַרג בריף אויפ׳ן טיש. דער מאַן האָט זיך אויסגעדרעהט מיט זיין ברייטער פּלייצע, פּאַמעליך אַריינגעלייגט דעם בריף אין קעשענע. ער האָט זיך קיין איין מאָל נישט אויסגעדרעהט, נישט אומגעקוקט זיך אויף דער פרוי ביים טיש.

דאָס קליינע פערוועלקטע פּנים, וואָס האָט קיינמאָל פון קיין פרייד נישט געוואוסט, וואָס איז ביז איצט קיינעם נישט ליב געווען, האָט לאַנג נאָכגעקוקט דעם אַוועקגעהענדיגען מאַן אין דער כמורנער גרויקייט...

קאַלטע, שנייאיגע טעג זענען אָנגעקומען. דער טיש מיט די בריף איז ווי שטענדיג געשטאַנען אין אַ ווינקעל, און איבער איהם, טיף געבויגען, אַ מיידעלשער, גלאַט־פערקעמטער קאָפּ. איבער איהר פערוועלקטען פּנים האָט זיך איצט געשפּרייט אַ טיפער צער, די שוואַרצע ברעמען איהרע האָבען זיך צונויפגערוקט מיט אומגעדולד; איהרע גוטע, בלויע אויגען האָבען אַרויסגעבליקט פון דער טיפעניש אָנגעשטרענגט לעזענדיג די אַדרעסען אויף די בריף. איהרע דינע פינגער האָבען איבערגעטאַפּט און איבערגעקליבען די קאָנווערטען, אויסלעגענדיג זיי אויף די געהעריגע פּלעצער.

פופצעהן יאָהר האָט זי געלעבט מיט׳ן לעבען פון אַ מאַשין. פינקטליך געאַרבייט אַכט שעה יעדען טאָג. אַלצדינג איז פאַר איהר געווען אַזוי חאָפּנונגסלאָז. אַ שטאָלענער רינג אָהן אַנ׳ענדע.

זי האָט לאַנג נישט געקענט שלום מאַכען מיט אַזאַ לעבען. אָבער ביסלעכווייז איז אַלץ אין איהר אָפּגעשטאָרבען, פערגלייווערט געוואָרען. וואָס איז דער אונטערשיד?

און פלוצלינג האָט פון ערגעץ אויפגעבליצט אַ שטראַהל, אַ בלייכער הערבסטיגער שטראַהל. אַ פרעמדע פרייד האָט בעלויכטען איהר נשמה.

איהרע געדאַנקען האָבען זיך געדרעהט אַרום די לעצטע דריי מאָנאַטען, פונקט ווי איהר לעבען האָט זיך אָנגעהויבען ערשט פון יענער מינוט אָן, ווען ס׳איז אַהער אָנגעקומען דער ערשטער בריף מיט די ווייסע בלעטלעך פון נאַרציז.

ווי פיל בריף זענען דערנאָך ווידער אָנגעקומען? צען, פופצען, צוואַנציג, פופציג...?

בשעת גאָרמאַן פלעגט ביי איהר די בריף אָפּנעמען, האָט זי יעדעס קנייטשעלע אין זיין נשמה געשטודירט. זי האָט געזעהן ווי די פינגער פלעגען ביי איהם ציטערן ווען ער פלעגט אויפמאַכען דעם קאָנווערט; זי האָט בעמערקט ווי דאָס פּנים פלעגט זיך איהם ענדערן ביי יעדער שורה, וואָס ער פלעגט אין יענע בריף איילענדיג איבערלעזען. זי האָט זיך געפרעהט פונקט ווי ער מיט די בריף, וואָס זענען געווען פול מיט ליבע און צערטליכקייט, און צוזאַמען מיט איהם געליטען און געטרוימט איבער יעדען פאָרוואורף צו איהם. זי האָט אַלץ געוואוסט, כאָטש זי אַליין האָט די בריף נישט געלעזען, און האָט קיינמאָל נישט געוואַגט ביי איהם עפּעס צו פרעגען.

איין צייט האָבען די בריף אָנגעהויבען צו קומען אַלץ זעלטענער און זעלטענער. און גאָרמאַן, אַ פערלוירענער, אַ נידערגעשלאָגענער פלעגט יעדען טאָג צוקומען צו איהר טיש, זיינע אויגען ... געבעטען, פונקט ווי זי זאָל איהם געקענט ...

שוין עטליכע וואָכען ווי יעדען ... זי זיך אויף גאַנץ פריה, לויפט צו דער ... וואַרט מיט אומגעדולד אויף דער פּאָסט ... מיט ציטערדיגע הענד הויבט זי אָן איבער... פען די צענדליגער, די הונדערטער בריף ... דעם בעקאַנטען, בלויליכען קאָנווערט, ... ניגקע אותיות׳לעך, דעם ליבען נאָמען ... וואָכען און קיין בריף איז נישט געקומען.

די יונגע פרוי מיט׳ן פערוועלקטע ... געזעסען און אַלץ געזוכט צווישען דעם ... גודנע, פרעמדע, דערעסענע בריף און ... אויפגעציטערט.

— וואָס איז דאָס? — האָט זי ... פרעגט. די אויגען האָבען זיך ביי איהר ... ווי משוגע פון שרעק. אַ בריף פון ... אַביסעל אַגרעסערער קאָנווערט, ... מיט אַ שוואַרץ ראַהמעלע ביי די ... און אַנ׳אומבעקאַנטע האַנטשריפט: „ה ... גאָרמאַן“.

זי האָט דערפיהלט ווי עמיצער ... איהר טיש. ס׳איז געווען ער.

לויט די בלויע ריגנען אונטער ... לויט זיין בלאַסען, אויסגעקרימטען ... פערשטאַנען, אַז ער ווייסט שוין אַלץ.

זי האָט שווייגענדיג איהם דערלאַנגט ... ער האָט זיך אויסגעדרעהט. דער ... ווי מיט אַמאָל אַריין טיף צווישען די ... בעשיצענדיג זיך פון עמיצענס קלעפּ. ... מאַן האָט זיך אָנגעשפּאַרט אָן דער ... זיין גאַנצער קערפּער האָט געציטערט.

פון דעם אויפגעריסענעם קאָנווערט ... האָבען זיך געשאָטען בלעטלע... טריקענט בלימעל — דער נישט ... שטויב פון אַ געשטאָרבענער ליבע...

דאָס פּנים פון דער יונגער פרוי איז ... ווי פערגלייווערט. די אויגען אויסגעזעסטע... ענגע, ווייס־געפרעסטע קעלנערל ... צוזאַמענגעקוועטשט דעם האַלז. זי ה... ביידע הענד אָנגעהאַלטען אין טיש.

—※—

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

די עלעקטריפיקאציע פון לאדזער קרייז

דער ענין איז דערווייל געבליבען שטעקען אויף א טויטען-פונקט

(א) ווי בעקאנט האט די לאדזער עלעקטראווניע מיט 2 יאהר צוריק אנגעבאטען די רעגירונגס-פאקטארען א פראיעקט צו עלעקטריפיצירען 5 פאוויאטען, דהיינו, דעם לאדזער, לאסקער, בזשעזשינער, לענטשיצער, און א טייל פונ'ם שיעראדזער.

די אויפזיכטס-מאכט האט פאזיטיוו אויפגענומען די פראפאזיציע פון דער עלעקטראווניע, ובפרט דערפאר, ווייל אייניגע גמינעס און זעלבסטפערוואלטונגען האבען אנגעקניפט א דירעקטען קאנטאקט מיט דער דירעקציע פון דער לאדזער עלעקטראווניע און האבען זיך אויך בעמיהט ביי דער אויפזיכט וועגען א וואס-שנעלערער עלעקטריפיקאציע פון פערשידענע שטעט און שטעטלעך.

די אויפזיכטס-מאכט האט נאך אבער לעת-עתה נישט ערטיילט קיין דעפיניטיווע תשובה דער לאדזער עלעקטראווניע, ווייל עס איז בעשטימט געווארען א צווישענקאמונאלער עלעקטריפיקאציע-פערבאנד, אין בעשטאנד פון וועלכען עס זענען אריין פארשטעהער פון בעזונדערע זעלבסטפערוואלטונגען. צוליב דעם זענען די זעלבסטפערוואלטונגען א'צט געצוואונגען אנצווענדען א שטארקע שפאר-זאמקייט, און די עלעקטריפיקאציע-פראגע איז ווידער געבליבען שטעקען אויפ'ן טויטען פונקט.

אין שייכות דערמיט האט סיי די געזעלשאפט פון עלעקטריקער, סיי די ווירטשאפטליכע ספערען אנגעהויבען אן'ענערגישע אקציע אין דער ריכטונג פון בעווירקען די אויפזיכטס-מאכט, אז זי זאל א רויסגעבען א קאנצעסיע אויף צו עלעקטריפיצירען די פינף פאוויאטען.

נישט געלונגענער פרוב צו אימפארטירען רויה-שטאפען פון פראנקרייך

ג) אויפ'ן לאדזער מארק פון באניועל אפפאל איז צו בעמערקען א אויפלעבונג פון דער קאניונקטור. דאס איז געוועהנליך א נאטירליכע ערשיינונג אין דער צייט ווען עס הויבט זיך אן דער סעזאן. בעזונדערס גרויס איז די נאכפראגע אויף ענגישע די נאכפראגע פון די בעזונדערע פראדוצענטען איז זעהר גרויס. דאס זאגט עדות, אז עס ווערען געמאכט פארברייטונגען צום שטרייכגארן און וויגאניע סעזאן. טישען אפפאל יוניגער אויף אמעריקאנישען. דער אנבאט פון אפפאל איז נישט צוגעפאסט צו דער נאכפראגע ק.ד.ה, כל זמן די ענגלישע ליפעראנטען נישט צושטעלען קיין אפפאל, און די אלע טראנזאקציעס, וואס זענען געשלאסען געווארען דורך די לאדזער פראדוצענטען וועלען ערשט געליפערט ווערען אין אנהויב אפריל, דאס איז א רעזולטאט פון דעם מאנגעל פון דעם דאזיגען רויה-שטאף אויף דעם ענגלישען מארק אין שייכות מיט דער קאמפענסאציע אפמאך מיט דייטשלאנד.

עס זענען לעצטענס געמאכט געווארען פרובען צו בעציהען אפפאל פון פראנקרייך. א רייהע אגענטען האבען זיך קאמוניקירט מיט א אגענט פון גרויסע פירמען פון רויה-שטאפען בכדי צו ארגאניזירען דעם אימפארט פון רויה-שטאפען קיין פוילען. די אונטערהאנדלונגען האבען אבער נישט דערפיהרט צו קיין רעזולטאט צוליב פאלגענדע סיבות: 1) די פרייזען פון דער פראנצויזישען אפפאל זענען העכערע ווי פון דעם אמעריקאנער אפפאל. 2) די פראנצויזישע עקספארטערען קאלקולירט זיך צוצושטעלען באנוועל-אפפאל נאר דורך דער יבשה, אבער בכדי צו געניסען פון די צאל-הנחה מוז דער רויה-שטאף אימפארטירט ווערען דורך גדיניען.

צוליב די דאזיגע סיבות קאלקולירט זיך נישט דער אימפארט פון אפפאל פון פראנקרייך.

היינט און מארגען
סענסטו נאך בעקומען א לאס צו דער I קלאס
אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL
Łódź, ul. Piotrkowska 54.

דער פראצעס פון די מערדער

וואס האבען בעסטיאליש דערהרג'עט דעם ארבייטער קוביק און איהם דערטרונקען

(א) האלב-מערץ וועט אין לאדזער קרייז-געריכט פארקומען דער פראצעס פון דער 25-יעהריגער זאפיא ביעלטשיק (דאמבראווסקא 67), וועלכע האט מיט א האזיר-מעסער איבערגעשניטען דעם האלז פון דעם ארבייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" סטאניסלאוו קוביק.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען אויך זיצען: דער מערדערינס מוטער, איהרע 2 ברידער און זייער סוב-לאקאטארקע אניעלא יאבלאנסקא, וועלכע האבען דעם דערמארדעטען אפגעהאקט דעם קאפ, הענט און פיס און אריינגעווארפען דעם קערפער אין שייבלערס סטאוו.

אפעלאציע-געריכט פערקלענערט די שטראף דעם מערדער פון הויזווירט לאנגע.

דעם 1 סעפטעמבער 1935 האט דער הויזוועכטער פון וויערזשבאווא 24 זיגמונט קאטשאנסקי אפגעווארט דעם הויז-ווירט לעאן לאנגע און מיט א קינזשאל איהם אוועקגעלעגט א טויטען אויפ'ן ארט.

דער פראצעס איז דעם 2 דעצעמבער 1935 פארגעקומען אין היגען קרייז-געריכט און דער אנגעקלאגטער לעאן קאטשאנסקי איז פערמשפט געווארען אויף 15 יאהר תפיסה.

סיי דער פערטיידיגער, אדוואקאט לעאן בוים און סיי דער פראקוראר האבען גענען דעם אורטייל אפעלירט.

נעכטען איז דער פראצעס בעטראכט געווארען אין אפעלאציע-געריכט. דער פראקוראר האט פערלאנגט פארן פערמשפט'ען טויט-שטראף.

דער פערטיידיגער אדוו. לעאן בוים האט אין א לענגערע רעדע אויפגעוויזען, אז דער בעשולדיגטער איז בעגאנגען דעם מארד אין א צושטאנד פון פסיכישע צורודערונג און דעריבער דארף איהם די שטראף פערקלענערט ווערען.

דאס געריכט האט טאקע מסכים מיט די אויספיהרונגען פון אדוו. און זיגמונט קאטשאנסקי'ן פערקלענערט די שטראף ביז 10 יאהר תפיסה.

איבערגעפאהרען

(א) אויף דער ראקיטשינער גאס האט אן אויטא איבערגעפאהרען די 9-יאהריגע עמיליא קעפש (פון ליקארסקא 4).

פאגאטאווע האט איהר אפגעפיהרט אהיים.

אבי מ'שלאגט זיך דורך

א טרויעריגע געשיכטע אויף א טרויעריגער סעודה...

(א) אין דער וואוינונג פון סטעפאן לוטשאק (פעלטשינסקא 17) איז נעכטען פארגעקומען א נאך-קבורה-סעודה.

זיצענדיג און טרינקענדיג, האט זיך געמאכט א מחלוקה, און עס האבען אנגעהויבען צו רעדען מעסערס און טעמפע מכשירים...

דער סוף פון דעם איז געווען, אז עס איז שטערבליך פערוואונדעט געווארען דער באלעבאס גופא, דער 40-יאהריגער סטעפאן לוטשאק און שווער פערוואונדעט — זיין פרוי העלענא, און דער 39-יאהריגער אדאלף דעמין.

מ'האט זיי אלע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

שטרייק פון די שוסטער-געזעלען

אין לאדז און לאדזער קרייז

(א) דער שטרייק אין דער לעדער-בראנזשע שוסטער-געזעלען, כאלעוקע-ניי'ער און קאמאשניקעס — וואס האט זיך אנגעהויבען דעם 17 ד. ח. האט זיך נעכטען אויסגעברייטערט אויפ'ן גאנצען לאדזער קרייז.

אין לאדז גופא האבען אויך פערשטרייקט די געזעלען, וואס ארבייטען ביי זיך אינדערהיים, פריוואט, אויך בעשטעלונגען פון די מייסטערס.

די צאהל פון די שטרייקענדע אין לאדז האט זיך נעכטען פערגרעסערט ביז 2,000.

עס האבען אויך פערשטרייקט אלע שוסטערס אין קאנסטאנטין, זגערזש, כאיני, אלעקסאנדער, און טייליוויז אין טאמאשאוו און פאביאניץ.

מיט דער שטרייק-אקציע פיהרט אן דער קרייז-קאמיטעט, וואס אמטירט אין לאדז אויף נארוטאוויטש גאס 50 אינ'ם פעראיינס-לאקאל.

דער שטרייק-קאמיטעט האט ארויסגעשיקט צום ארבייטס-אינספעקטאר א בריף וועגען צוזאמענרופען א קאנפערענץ.

עוב א שטרייק אין דער קאטאן-אינדוסטריע

(א) די וואך נאך זאל צוזאמענגערופען ווערען א קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט וועגען דעם סכסוך אין דער קאטאן-בראנזשע.

אזוי ווי עס זענען פארהאן קנאפע אויסזיכטען, עס זאל קומען צו אנ'אויסגלייך, מאכען די פראפעסיאנעלע פעראיינען הכנות צו א שטרייק-אקציע.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 צונאכט.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זשוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעהמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

מיטוואך, 19	פעברואר
כ"ו	זון-אויפגאנג 6.18
שבט תרצו	זון-אונטערגאנג 4.57

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

ווער דארף זיך צו שטעלען

(א) דעם 28. ד. ח. 8 פריה וועט אין לאקאל ...יקאווער 165 אנהויבען אמטירען די צוגאב-...ר - קאמיסיע.

...שטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס פון ...אנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ...ן איצט נישט געשטעלט צו די פאבאר-קאר...ה. צושטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס, ...וואינען אויפן שטח פון די 1, 4, 6, 7, 10, 12 ...ן 14-טער פאליציי - קאמיסאריאטען און האר...ראהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון ...שטעטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ה. רושקיעוויטש ...יעווער 87), י. הארטמאן (בזשעזשינער 24), י. ...אנסקי (פריוויטעט-פלאץ 2), א. פערעלמאן ...ווגאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), וו. ...לעווסקי (פעטריקאווער 127), פ. וואיטשיצקי ...ירקאווסקיעגא 27).

אונטערהאנדלונגען אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(א) די קאנפערענץ פון די טעקסטיל-ארביי...ער און טעקסטיל-פאבריקאנטען, וואס איז געווען ...בעשטימט אויף היינט אינ'ם ארבייטס-אינספעק...טאראט, איז צוליב טעכנישע סיבות אפגעלייגט ...געווארען אויף מארגען, דעם 20 ד. ח.

אומגליקספאלען ביי דער ארבייט

(א) ארבייטענדיג ביי א מאשין אין דער פאב...ריק פון דער פירמע באבאד (וואולטשאנסקא 239) ...האט זיך צובראכען א האנד דער ארבייטער אלעק...סאנדער דעדעריוש (פון סאסנאווע 14).

* * *

(א) אויף ראקיטשינער 139 האט זיך, ביי'ם ...ארויספאהרען פון טויער צובראכען א האנט, דער ...שאפער ריטשארד פריידענשטאק.

* * *

(א) אין לעגאנאווטשס פאבריק (אויף סטאגים...סקע 2) האט זיך צעבראכען די פינגער ביי דער ...מאשין דער 26-יאהריגער יאן קאסקא (פון לע...מפעלט 8).

א שרפה

(א) אויף פשעיאזד 6 איז מחמת אנגעזא...טעלט סאדזעס אין א קוימען אויסגעבראכען א ...שרפה. אינטערעסאנט איז דער פרט, אז דער קוי...מען נגמא איז געווען א... הילצערנער. די ארויס...געקומענע פייערלעשער האבען דאס פייער איינ...געלאשען.

גאז און... ליבע

(א) אויף זגערזשער 40 האט זיך מחמת ...ליבעס-ענטוישונג געסמ'ט מיט גאז די 20-יאהריגע ...דינסט-מיידעל יוזעפא גארטשיצקא.

פאגאטאווע האט איהר ערטיילט ערשטע ...הילף.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
דאס נייעסטע פילם-מייסטערווערק פון
ווינער פראדוקציע א. ג.
„אונגעענדיגטע סימפאניע"
אין די הויפט-ראלען:
HANS JARAY
און
M. EGERTH
אויסער'ן פראגראם:
? ? ?
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

לעצטע 7 טעג! יצחק נאזשיק'ס גלענצענדע אויפפיהרונג

סערטיפיקאט

גרייט זיך אויף דינסטאג, ד. 25־טן צו דער לעצטען געזעגנונגס־פארשטעלונג

הייגט, 9 אווגט

פרייזן פון 54 גר. ביז 2 ז.

ערשטע רייהע.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“
ציגעל־גאס 27.
דיר.: ד. צעלמייסטער.

בילעטן צו בעקומען פון 11—2 און פון 5 נאכמ. ביי דער קאסע.

לאדזער איז סקערניעוויץ

שעהנע „סחורה“ עקספארטירט לאדז. — א חתן פון א תנאים־געשריבענער כלה און א מאן פון א כדת משה וישראל'דיג ווייב. — ביידע קומען קיין סקערניעוויץ אין איין טאג שטעלען חופות

דעם פאריגען שבת איז ביי אונז אין שטעטל געווען הוימלעך. ס'האבען געזאלט פארקומען צוויי חתונות פון היגע כלות מיט לאדזער חתנים. ביידע משפחות האבען זיך פיבערהאפט געגרייט צו די שמחות, די מחותנים און טייל געסט פון דער פרעמד זענען זיך שוין געהאט צוזאמענגעפאהרען.)

דאנערשטאג, שפעט אין אווענד, קומט פלוצלונג אריין צום היגען רב א מיידעל אין בעגלייט פון אייניגע יודען. ס'שטעלט זיך באלד ארויס, אז די געסט זענען לאדזער און אז זיי זענען געקומען אהער האלטען א דין־תורה אין פאלגענדער אנגעלעגענהייט דאס מיידעל איז א תנאים־געשריבענע כלה פון איינעם פון די חתנים, וועלכע גרייטען זיך זונטאג צו גיין אונטער דער חופה. דער חתן — אגב א יודישליכער בחור און א זוהן פון א שיינעם יוד.

(פון אונזער קארעספאנדענט)

פון לימאנאווסקיעגא גאס, האט ביי איהר צוגענומען דעם נדן און מיט דער חתונה אזוי לאנג אפגעשלעפט ביז ר'האט פון גאנצען געלד א תל געמאכט.

דער כלה'ס פאטער איז פון האריקלעמעניש, דורך דער צייט אוועקגעשטארבען. דער חתן־בחור האט זיך דאן דערפיהלט אנ'„אויפגעבינדענער“, ער האט אן דער לאדזער כלה געענצליך פערגעסען און זיך אויפגעכאפט, אוועקגעפאהרען קיין סקערניעוויץ און זיך דא שנעל אויסגעזוכט א פאסיגערען שידוך.

דער רב האט באלד געשיקט דעם משמש רופען די בעלי דברים.

אין דעם פאלט אין בית־דין־שטוב ווידער אריין א יודענע מיט א ילד אויף דער האנד און ... טעם ביי דער האנד און הייבט אן צו מאכן ... ליכע יעלות. דעם רב געלונגט קוים די ... צו בערוהיגען און זי לייגט אוועק א פריש ... דער צווייטער חתן איז גאר איהר כשר'ער ... פאטער פון די צוויי מיטגעבראכטע קינד... אנימאלט איז ער פון איהר און פון די קינדע... לאפען. ערשט האט זי זיך דערוואוסט, ... „פרייער פויגעל“ גייט גאר דא אויפשטי... האבען, איז זי איהם געקומען פערשטער... חתונה און אונטערטראגען די צוויי קינדע... געשאנק.

אויך נאך די מחותנים האט דער רב ג... שיקט.

קיינער פון זיי האט אבער נישט בעוו... קומען. צומארגענס האט מען זיך דערוואוס... ביידע פארלעך זענען אוועק אין א שכנות'... טעל און דארט גענומען חופה וקידושין.

פרייטאג פארנאכט איז דאס ערשטע פא... ריקגעקומען קיין סאכנאוויץ, שוין חתונה ... שבת אווענד האט מען ווי קיינמאל נאר... געגרייט א ברייט מאלצייט.

ווען דאס יונגע פאר־פאלק, די מחותנים ... געסט זענען געזעסען ארום די רייך־סערוויר... שען און זיך געלאזט וואוילגעהן, איז מיט ... יארם אריין די כלה מיט איהרע קרובים. ... געבעטענע געסט האבען זיך גלייך געווארפ... אויפעגאן זיצענדען יונגערמאנטשיק אין איה... וואלט צעקרעפלען. ס'איז דאן ענטשטאנען ... כע אוואנטורע. ס'גאנצע שטעטעל איז זיך צ... געלאפען, אויך פאליציי איז געקומען.

יעהענדיג, אז ס'קאן זיך פערקאכען א ... קאשע, האט דער יונגערמאן ענדליך מסכים ... צו געהן צו דער דין־תורה. נאך לאנגע אמפער... איז דער יתומה קוים געלונגען צוריקצוקריגען ... דערט גילדען, ערשט דאן איז זי מיט די קרובי... ריקגעפאהרען קיין לאדז.

דאגעגען דאס צווייטע פארל האט זיך ביז ... טיגען טאג אין שטעטעל נאך נישט בעוויזען ... נער ווייסט נישט וואו זייער געפיין איז אהי... מען.

די יודענע מיט די צוויי יאטלעך בלייבן ... ווייל אלענפאלס אין שטעטעל און גרייטען זיך ... געהעריג מקבל פנים צו זיין.

יונה וועגמ...

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

גוט מארגען!

ס'איז נישט אזוי שרעקליך!..

האנדלען לאזט מען אונז נישט. דער צו־טריט צו פרייע פראפעסיעס ווערט בעגרעניצט. קיין ערד איז נישט. די מלאכה — ערקלערט מען איז אויך צופיל פעריודישט. די מלוכה'ישע אמ־טען זענען פאר אונז פעסט פערשלאסען — היינט וואו זאלען מיר געהן? (פון דעפ. זאמער־שטיינס לעצטע רעדע אין סיים).

אין דער קאוויארניע זיצען עטליכע יודען און שמועסען, רעדט מען וועגען פאליטיק. צוערשט ווע־גען דער מפלה פון די אפיסינטשיקעס, מעשה פראנק־פורטער, מעשה פריסטאראווע, אוניווערזיטעטען, פעטארדעס, באמבעס, מערק־פאהרערס. איין יוד איז פערטיפט אין „נייעם פאלקסבלאט“, פרעגט איהם א צווייטער:

— פאניע, וואס לייענט איהר דאס אזוי אויפ־מערקזאם?

— די רעדע פון דעפ. זאמערשטיין. איך זאג טייך, רבותי, אז זאמערשטיין איז נישט גערעכט.

— דהיינו?

— ער זאגט, אז יודען לאזט מען נישט האנד־לען, אז דער צוטריט צו פרייע פראפעסיעס ווערט בע גרעניצט. ס'איז פאר אונז נישטא קיין ערד, די אנ־טיסעמיטען זאגען, אז די מלאכה ווערט פעריודישט, די מלוכה'שע אמטען זענען פאר יודען געשלאסען, און צום סוף פרעגט דעפ. זאמערשטיין: וואו זאלען מיר געהן?

— נו, נו, טא פארוואס זאגט איהר, אז זאמער־שטיין איז נישט גערעכט? ס'איז דען נישט אזוי?

— וואס דען, ס'איז יא אזוי? אט וועל איך אייך באלד בעווייזען, אז ס'איז גראד פערקעהרט. מיר וועלען געהען כסדר:

ווייזט מיר איין גוי, וואס זאל האנדלען מיט ציצית, מיט טליתים, מיט הושענות, מיט המן־קלא־פערס, מיט שמחת־תורה פעהנער, אתרוגים, סליחות מחזורים, סידורים, מענה־לשונ'ס, הבדלות — אדרבה ווייזט מיר איין גוי, צי איין גויעשער קאאפעראטיוו, זאל זיך פערנעמען מיט די דאזיגע „מאסען־ארטיק־לען“? אפילו דער „ארענדאווניק“ פאדערט נישט ארויסצורייסען דעם דאזיגען „מסחר“ פון יודישע הענט...

ווייטער:

דער צוטריט צו פרייע פראפעסיעס, ווער זאגט דאס, אז מיר האבען נישט קיין צוטריט... יודען האבען א פרייען צוטריט צו דאק־טוירים (וועלכעס פאלק קרענקט אזוי פיל ווי יודען?) וויפיל האט איר יודישע „אינזשיניערען“, וואס מעסטען... די גאסען (זוכענדיג א גמילות חסד'ל אויף שבת).

און ווער זאגט דאס, אז מיר האבען נישט קיין ערד? ווער ליגט נאך אזוי טיף אין דר'ערד ווי יודען? אפילו די יודישע קהלה האנדעלט אויך מיט „ערד“ (קרקעות בלע"ז).

איצט ווייטער: די מלאכה ווערט פעריודישט? ס'איז דען נישט אזוי? ווייזט מיר איין ארישען

מוהל? איין גוי'אישען מנקר, אדער מסדר קידושין?

— די גאנצע „מלאכה“ איז „פעריודישט“....

ווייטער זאגט דעפ. זאמערשטיין, אז די מלוכה'־שע אמטען זענען פאר אונז פערשלאסען.

נו, פרעג איך אייך: ווער האט נאך אזא פרייען צוטריט צום... אוושאנד סקארבאווי? צו דער מא־גיסטראט־קאסע? צו דער אובעזפיעטשאלניע־קאסע? צוווישען הונדערט יודען, זעהט איהר איין נישט־יוד. נו, טא ווער האט א צוטריט צו די מלוכה'שע אמטען: יודען, צי נישט יודען?

— ניין, רבותי, דעפ. זאמערשטיין איז נישט גע־רעכט!...

אב—נעק

מארגען ציהונג

קויף דעריבער שוין א לאס

אין דער בעריהמטער קאלעקטור

נ. יאטקא,

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
נאוואמיעסקא 1.

א פאבריק־שטרייק

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע י. ניידאט אין פאביאניץ איז, צוליב'ן נישט־האנארירען דעם לוין־אפמאך אויסגעבראכען א שטרייק. די ארבייטער האבען געווארפען די ארבייט און גע־בליבען זיצען אין דער פאבריק.

א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע האט זיך געווענדעט צום ארבייטס־אינספעקטאר וועגען אנ־אינטערווענץ.

די קהלה זוכט:

ה' פישל מאיר אפאטשינסקי, געוואוינט אין לאדז אויף פיעטריקאווער 34, ווערט געבעטען זיך צו מעלדען אין דער קהלה־קאנצעלאריע, אין די ביורא־שעה'ן, וועגען א זעהר דרינגענדען ענין.

פאר עלענד און נויט

(א) אויף פיעטרקאווער 280 האט מען געפינען א פערחלשטען דעם ארבייטסלאזען און היימלאזען אטא וואיטשיק. ער — א שווינדזוכט־קראנקער — האט געקראגען א בלוט־שטורץ און איז אוועקגע־פאלען.

אין א זעהר שווערען צושטאנד האט איהם פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין זאפאס־שפיטאל.

גנבות

(א) נעכטען זענען בע'גנב'עט געווארען: דער רעגענט יוזעף לוטשינסקי פון ליסטאפאדא 5 (ארויס געגנבעט א טייערע שרייב־מאשין); יאקוב טשעט ווערטי, פון זגערזשער 23; יעקב ליבינסקי פון ציגעל גאס 30; היים מיגדאל, פון קילינסקיעגא 43 און זאפיא קאזשאק, פון ליפאווא 61.

אויפן דערנער־וועג

שפאנענדער סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן

37)

ער איז אראפ אויף דער גאס. די נייע וועלט (דאס עס געפינט זיך דער האטעל „סאיאי“) איז פול געווען מיט א יום־טוב'דיג שפאצירענדען עולם.

דער „הער דיטריך“ האט צוגערופען א דראזשקע און זיך געהייסען פיהרען אין יאצקאווסקי'ס צו־קערניע.

די דאזיגע בעקאנטע ווארשאווער צוקערניע, וואס האט זיך געפונען נעבען זאקסישען גארטען, איז געווען פול געפאקט מיט א פערשידענפארביגען עולם געסט. עס זענען דא געזעסען סוחרים, בע־אמטע, מיליטער־לייט, בערזע־מעקלערס א. אז. וו. די געסט האבען מיט בעוואונדערונג געקוקט אויף דעם „הער דיטריך'ס“ פאטריארכאלע געזיכט און זיין הויכער מאסיווער פיגור, ווען ער איז אריין אין דער צוקערניע.

— וואס פאר א שעהנער מאן, וואס פאר אנ'־אריסטאקראטיש אויסזעהען? — האבען די געסט גערעדט צווישען זיך.

דער „הער דיטריך“ האט זיך געלאזט געהן פון גרויסען זאל אין א קליינעם קאבינעט. אין קא־בינעט איז מעהר ווי איין טישעל נישט געשטאנען. נעבען טישעל איז געזעסען א הער אין די מיטעלע יאהרען מיט א קיילעכדיג געשוירען בערדעל. ווען דער „הער דיטריך“ איז אריינגעקומען, האט זיך דער הער מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל אויפגע־בטעלט און א זאג געטון:

— ענדליך האב איך זיך אויף אייך דערווארט!

ביידע האבען זיך צוריק אוועקגעזעצט. דער הער מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל האט אריינגערופען דעם קעלנער און געזאגט:

— גיט אריין קאווע און טשאסטעס, אבער אבער איך בעט אייך, מאכט צו די טיר,

אט האט איהר א רובעל טרינקגעלד, ברענגט א שליסעל...

נאכדעם ווי דער קעלנער האט אריינגעבראכט קאווע און טשאסטעס, האט ער צוגעמאכט די טיר און א זאג געטון:

— איהר קענט זיך פערשליסען, אויב אייך איז בעקוועם!

דער הער מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל האט נאכ'ן קעלנער'ס אוועקגעהן צוויי מאל איבערגע־דרעהט דעם שליסעל און דערנאך געזאגט:

— נו, איצט וועט אונז שוין קיינער נישט שטערען...

— מ'קאן, הייסט עס, רעדען פריי און אפילו ענדערען די „פריזור“... — האט דער „הער דיט־ריך“ בעמערקט מיט א שמייכעל.

— רעדען פריי יא, אבער די „פריזור“ טשע־פעט נישט... אלזא צום ענין. זאגט מיר, הער דיטריך (ביים זאגען „הער דיטריך“ האט דער הער מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל א שמייכעל געטון), ווי פיהלט זיך דער פאלקאוניק רעדל אין ווארשע? האט ער שוין נישט אזוי מורא? כא־כא־כא!

— שטילער, שטילער, איך האב אייך שוין עטליכע מאל געבעטען ביי קיין שום געלעגענהייט נישט צו דערמאנען דעם דאזיגען נאמען! — האט דער „הער דיטריך“ בייז א זאג געטון:

— 41 —

— גאט איז מיט אייך, קיינער הערט דאך אונז נישט — האט דער מאן מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל געענטפערט.

— פערגעסט נישט, הער פאלקאוניק, אז איך געפין זיך אין ווארשע און זיץ איצט ביי איין טי־שעל מיט אייך... — האט דער „הער דיטריך“ גע־

זאגט מיט א שטילע־ שטים, ווי ער וואלט טאקע מורא געהאט, אז אימיצער זאל זיך נישט צוהע־רען, — אויסערגעוועהנליכע פארזיכטיגקייט — דאס איז תמיד ביי מיר די ערשטע זאך. אלזא, צו דער זאך: עס וואלט נישט געווען ווינשענסווערט, אז אונזער קאנפערענץ זאל לאנג דויערען, נאך וואס האט איהר מיך היינט ארויסגערופען?

— עס איז פאר אונז זעהר וויכטיג צו וויסען, געגנוי דעם נייעם סארט הארמאטען, וואס עסטרייך ארבייט לעצטענס אויס.

— איהר וועט עס וויסען אין עטליכע וואכען ארום, אבער דאס וועט קאסטען זעהר טייער, הער פאלקאווניק... — האט דער „הער דיטריך“ געענט־פערט מיט א שמייכעל, און זיך געגלעט די לאנגע גרויע בארד.

— אי, האט איהר ליב געלד!... נאר פערפא־לען, מיר מוזען אייך צאהלען יעדען פרייז... אבער צי ווייסט איהר, „הער דיטריך“, אז פון א רייהע אייערע ידיעות האבען מיר קיין גרויס נחת נישט געהאט?

— איך ווייס, עס האט אזוי געמוזט זיין, ווען נישט, האלט אלץ אויפגעדעקט געווארען...

— איך פערשטעה אייך נישט.

— גאנץ פשוט, איך האב געמוזט זיין פארזיכ־טיגער און צושטעלען לעצטענס נישט קיין וויכטיגע ידיעות, ווייל מ'האט זיך געכאפט, אז ס'איז ע־פעס נישט אין ארדנונג... מ'טאר נישט איבערצייהען דא די שטריקעל... נאך דער מעשה מיט לאפישען און לאאיקאוו וואלט געקענט קומען צו אנ'אומ־גליק, ווען איך בין נישט אביסעל איינגעהאלטע־נער...

— ריכטיג, מען מוז טאקע זיין זעהר פאר־זיכטיג, ווען־זשע, זאגט איהר, וועל איך בעקומען די גענויע ידיעות וועגען די הארמאטען?

— אין א דריי־פיר וואכען ארום. עס מוז ווערען אביסעל שטילער. עס טומעלט זיך צופיל מיט די צוויי דערשאסענע, מיט לאפשי און לאאיקאוו, ס'איז שיעור נישט געקומען צו דעם, אז דער קריגס־מיניסטער זאל ארונטערגעזעצט ווערען. די לופט איז נאך צופיל אנגעגליהט, מען מוז ווארטען ביז זי וועט זיך אפקיהלען. אלזא, דאס איז אלץ, הער

פאלקאווניק.

— איהר אייצט זיך? איהר פאהרט נאך ... אפ פון ווארשע?

— ניין, מארגען אינדערפריה, אבער איך ... נישט געוואלט דא לאנג זיצען.

דער מאן מיט'ן קיילעכדיגען בערד... אויפגעשלאסען די טיר און אריינגערופען ד... נער:

— וואס קומט אייך?

— דריי רובעל מיט 25 קאפ'ק

ווען דער קעלנער איז אוועק, האט ... מיט'ן קיילעכדיגען בערדעל ווידער פערשל... טיר פון קאבינעט און ווייטער געשמועסט ... „הער דיטריך“.

* * *

אין דער זעלבער צייט ווען דער ... סוחר“, הער דיטריך, איז געזעסען מיט'ן ... קאנטען מאן אין יאצקאווסקי'ס צוקערניע און ... יועגען גארנישט קיין סוחרישע זאכען, ... זעלבער צייט האט זיך צום האטעל „סאיא... מעלדען א יונגערמאן אין בלויע ברילען ... פרעגט צי ער קאן נישט בעקומען א צימער.

— ביטע זעהר. אייער נאמען?

— גריגאריעוו וואסילי אנדרעיעוויט... גאריע...

— איהר בעקומט דאס צימער נומער ... פיין צימער, איהר וועט זיין צופרידען. איהר ... עס שוין פערנעמען, יא, יא, פערגעסען ... וואנען קומט איהר? מיר מוזען פערשרייבן ... ביכער, איהר פערשטעהט.

דער וואס האט זיך פארגעשטעלט אלס ... יעוו האט זיך א ווילע פערטראכט און א זאג ...

— נו, פון ווילנע קום איך, פון ווילנע.

— א דאנק, א דאנק, האט דער בעאמ... פערנייגט.

גריגאריעוו איז נאך א ווילע געשטאנ... טיג געווען, אז ער וויל נאך עפעס א זאג ... פרעג טאן, נאר ער קאן זיך דערוויף נישט ... שליסען.

(פארטזעצונג קומט)

...ער קען האבען א חלק אין די רווחים פון פ.ק.א.

...לעבענס - פערזיכערונג אין פ.ק.א. גיט דעם ...ווטען די גרעסטע איינקונפטס - שאנסען, ...ערע בעדינגונגען, אויך צוליב דעם, וואס ...ונג פון 4-טען אסעקוראציע - יאהר בע- ...זיך די פערזיכערטע אין די רווחים פון דער ...ציע - אפטיילונג פון פ.ק.א. די דאזיגע ...ווערען פערשריבּען דעם פאליסען - בעזיצער ...ספּעציעלער רעכנונג, פּראצענטירט לויטן ...זאץ, וואס פערפליכטעט אין די געוועהנ- ...פאר - ביכלעך פון פ.ק.א. און ווערען אויס- ...ווערען ביי דער ליקווידאציע פון פאליס ...מיט דער אסעקוראציע - סומע, וועלכע ...אזוי ארום פון יאהר צו יאהר. דער אנטייל ...רווחים, וואס ווערט שוין בערעכענט פארן ...1936, בעטרעפט פון 14,1 ביז 19,5 פראצ. ...יעהרליכער סקלאדקע, אפהענגיג פון יאהר, ...אסעקוראציע איז געשלאסען געווארען.

...דאזיגער בעדייטענדער אנטייל, וועלכען ...גיט די לעבענס - אסעקורירטע, זאגט עדות ...דער פארזיכטיגער און שפארזאמער ווירט- ...און מוז בילדען אנ'אויסגעצייכענטען צו- ...- מאמענט פאר מאסענהאפטע לעבענס - ...ערונגען אין פ.ק.א.

...לעבענס - פערזיכערונג אין פ.ק.א. ווערט וואס ...אלץ מעהר פאפולער אלס דער גינסטיגסטער ...ציע - טיפ פון פאלקס - כאראקטער.

...טרויער-אקאדעמיע פון רעד. לאזאר פוקס

...לאדזשער געזעלשאפט „פריינד פון ייווא", ...אין אין צוזאמענהאנג מיט'ן ערשטען ...נאכ'ן טויט פון איהר גרוו. פארזיצער, ...בעליבטען יודישען קולטור-טוער און געזעל- ...ליכען עסקן רעד. לאזאר פוקס, א טרויער- ...געווידמעט זיין אנדענק.

...פערשטארבענער האט די לעצטע יאהרען ...לעבען די גאנצע ענערגיע געווידמעט ...יודישען קולטור-לעבען אין אונזער שטאט. ...זיין הויכען וויסען און שטארקען גלויבען, ...לאזאר פוקס געווען דער איניציאטאר ...יודישע קולטור-שאפען אין לאדז פאר דער ...צייט.

...וועגן לעבען און טעטיגקייט פון יונג-פער- ...ענעם יודישען אינטעליגענט וועלען רעדען: ...אוגער, דיכטער משה בראדערזאן, ל. לעווין ...ערע.

...וורן-פעסט פון „טייפון"

...די צוגרייטונגען צום גרויסען טורן-פעסט, וועל... ...ס ארדענט איין דער לאדזער „טייפון" זענען ...פולען גאנג.

...דער פראגראם פון פעסט איז זעהר א גרויסער ...פערשידענארטיגער. העכער 200 ספארטלער, ...אויספיהרען איבונגען, וועלכע וועלען בע- ...די דערגרייכונגען פון פיזישער ענטוויקלונג. ...בעזונדערס גרייטען זיך צום פעסט די יוניארען ...קינדער-גרופען, וועלכע וועלען אין א גרויסער ...ארויסטרעטען אויפ'ן דאזיגען פעסט.

...עס ווערט צוגעגרייט איין גרויסע מאסען- ...אין פארם פון א פיראמידע, וועלכע עס ...אויס ביי 150 ספארטלער. ווי מ'קאן זעהן ...דאס זיין די גרעסטע היי-יאהריגע ספארט-אימ- ...אין לאדז.

פערצווייפעלטער הילפס-רוף פון די יודען אין קזשעפיץ

די יודישע טעלעגראפען-אגענטור האט ערהאל- טען פון דער יודישער קהלה אין קזשעפיץ (טשענ- סטאכאווער קרייז) א בריף מיט א הילפס - רוף, אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די טראגישע לאגע פון די דארטיגע יודען. אין דעם בריף ווערט גע- זאגט צוו. אגד.:

„ביי אונז אין שטאט ווערט זייט 2 יאהר גע- פיהרט אנ'ענערגישע העצקאמפאניע, וועלכע האט זיך לעצטענס זעהר פערשארפט און די לאגע פון די היגע יודישע איינוואוינער איז דעריבער זעהר בע- דראהט. די היגע יודישע בעפעלקערונג בעשטעהט פון דעטאליסטען - קליינהענדלער, מארק - פאהרער, וועלכע פאהרען אויפן מארק אין די ארומיגע שטעט לעך, דארף - געהער, וועלכע געהען יעדען טאג אין דארף אויפקויפען פוטער, אייער, הינער א. אז. וו. זייט דעם באיקאט שטעהען פאר די יודישע געשעפ- טען פיקעטען, וועלכע טעראריזירען און לאזען נישט אריין קיין קריסטליכע קונים. נישט בעסער שטעלט זיך פאר די לאגע פון מארק-הענדלער, וועלכע ווערען בעווארפען מיט שטיינער אויפן וועג, און ווען ער קומט אויפן מארק פערניכטען ספעציעלע ארגאני- זירטע כוליגאנישע באנדעס די סחורות. אין די לעצטע טעג זענען פיל יודישע הענדלער אויס מורא אויף די מערק שוין נישט געפאהרען, בלייבענדיג אהן מיטלען צום לעבען. די העצע האט אויך נישט אויסגעמיטען די ארומיגע דערפער אזוי, דאס די יודישע דארפס-געהער בעקומען מעהרעליך גע - שלאגען און בלייבען אהן שום מיטלען צום לעבען, ס'פעהלט אוים אפילו אויף טרוקענע קארטאפעל מיט

זאלץ. מען קען אויך נישט רעכנען אויף בעקומען שטיצע אין ארימען שטעטל, אלע הכנסות און פר- נסה-קוועלען זענען אפגעשטעלט.

די יודישע קהלה איז זעהר פעראָרימט. אזוי דאס די בעאמטע ווי דער רב שליט"א און שוחטים בע- קומען קוים אויסגעצאהלט 25 פראצ. פון זייערע פענסיעס.

צום סוף פון דעם בריף ווערט געזאגט, אז די קזשעפיצער יודישע בעפעלקערונג ווענדעט זיך מיט א הייסען אפעל וועגען הילף. די געלד-איבערווי- זונגען דארף מען שיקען אויפן אדרעס פון דער הי- גער יודישער קהלה אין האנד פון פרעזעס א. פרענק.

ווארשא. די צענטראלע פון יודישען דעטאליס- טען און קליינהענדלער - פערבאנד אין פוילען האט בעקומען פון דער אפטיילונג אין קזשעפיץ א בריף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט צוו. אגד.:

מיר בעטען אויסהעלפען אונזער קליינהענדלער פון דער איצטיגער נויט, ווייל זי איז זעהר גרויס. מען לעבט אין טויטשרעק. די שוהל ווערט געהי- טען טאג און נאכט דורך יודישע היטערס, אז מען זאל חלילה נישט אונטערוואַרפען קיין באמבע. דער גלח טוט ביי אונז אלארמירען, אז דאס יונג- ווארג זאל אויפהערען די העצע, ווען נישט וועט ער אוועקפאהרען, אבער זיי הערען איהם נישט. די פאליציי אינטערווענירט ענערגיש נאר ווען מען ארעס- טירט א טייל פון די כוליגאנעס, קומען זיי צוריק פון משענסטאכאוו. די פיהרערס פון דער העצע טוט מען גארנישט, ווייל זיי היטען זיך און שיקען ארוים דעם המון צו שלאגען יודען". (יט"א)

יעדער איינער
פרובט מזל און קויפט א לאס
אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
I. A. Fajngold, Łódź
Śródmiejska 8, tel. 108-99
בכדי צו געווינען א מיליאן זל.

פון „וויזא"

היינט, מיטוואך, 9 אָוועגד, קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא" א „גלעזעל טיי" פערבינדען מיט א רעפעראט פון ד' ק... א.ד.ט. - שאול טשערניכאָווסקי און זיינע שאפונגען".

איינגאנג פאר מיטגלידער און א ייִנגעפ הרטע געסט.

Dr. REICHER
פּאלודניאווא 28. טעל. 120-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—1

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער יודישער סעקציע ביים לאדזער זשורנאליסטען סינדיקאט

פרייטאג, דעם 21-סטען ד.ח. 12 א זייגער צום ערשטען טערמין, און האלב איינס צום צווייטען טע-מין, קומט פאר אין לאקאל פון זשורנאליסטען- סינדיקאט די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דע' יודישער סעקציע ביים זשורנאליסטען-סינדיקאט אין לאדז.

אויפ'ן טאג-ארדנונג שטעהען וויכטיגע פראגען, וועלכע וועלען בעהאנדעלט ווערן אויף דער יאהר- ליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון לאדזער זשור- נאליסטען-סינדיקאט.

אלע מיטגלידער פון דער יודישער סעקציע ווערען דעריבער געבעטען צו קומען צו דער פער- זאמלונג.

פון יודישן טעאטער

„סערטיפיקאטען" - א פריילך - סא- טירישע רעוויע - קאמעדיע מיט פראלאג און עפילאג פון נ. יצחקי, מוזיק פון מ. אלארי און מ. ווילענסקי, בעארבייט און אראנזשירט פון י. שאיעוויטש.

נאך דער רעוויע „תל אביב" איז נישט געווען קיין שום אויסזיכט, עס זאל זיך בעווייזן א צווייטע רעוויע, וועלכע זאל איבערשטייגען „תל אביב", וועלכע איז געווען אָריגינעל ארום און ארום.

אויף צו געבען נאך א רעוויע פונ'ם ארץ- ישראל'דיגען לעבען, פאדערט זיך א גאר גרויסע אנשטרענגונג און א פערמעסט פון א זעהר גרויסען פערנעם.

מעלאדיש ,איז „תל אביב" הויך געשטיגען, אין דער טעמאטיק רעזשי און אין דער אויספיה- רונג — דערגרייכט א מאקסימום. דארף מען זיך דעריבער גאר וואשנע אונטערגארטלען, כדי ארויס צוברענגען א רעוויע, וועלכע זאל זיין ווען אפילו נישט מעהר, ווי א שריט ווייטער, ווי די ערשטע.

אין טעאטער דינט דער כלל פון שטייגערונג, פון עליה. מען דארף זיין אבגעהיט פון ירידה אין טעאטער .

אין דעם פאל מיט די „סערטיפיקאטען" איז געשעהען א שטיקעלע ירידה. שוין דער פאקט אליין, וואס נאכדעם ווי מען האט זיך שוין געהאט בעקאנט מיט'ן רעאלען לעבען אין ארץ ישראל, קומט די צווייטע פרעמיערע אונז ערשט ווייזען דעם דראנג נאך סערטיפיקאטען און א קיבוץ גליות אויף דער שיף „גאולה". דא הינקט אונטער דער סדר און דאס שוואכט אב דעם איינדרוק.

עס וואלט געווען געלונגענער ווען יצחק באַ- זשיק וויזוט אונז די „סערטיפיקאטען צום ערשט און נאכדעם „תל אביב". די „סערטיפיקאטען". וואל- טען דאביי א סך געוואונען און תל אביב וואלט גאר נישט געהאט פערלוירען.

„סערטיפיקאטען" איז אייגענטליך נישט מעהר ווי מעלאדיש אביסעל שוואכער ווי די ערשטע פרעמיערע. אין דער טעמאטיק און אין דער אויס- פיהרונג איז די צווייטע פרעמיערע געגוג שטארק. פערהאן א גלענצענדיגע סאטירע אויפ'ן פאלעסטינע אמט, ביי וואס עס ווערען ארויסגעפיהרט פערשי- דענארטיגע טיפען, פערהאן א געלונגענער איינ- פאל, פול מיט קאמיזם, ווי אזוי א בחור שמוגעלט זיך פערקליידט אלס פרוי קיין ארץ ישראל און אין צווייטען טייל זענען פערהאן איינדרוקפולע בילדער פונ'ם ארץ ישראל לעבען, צווישען וועלכע עס איז זעהר טרעפליך די סאטירע אויף דער ארטיגער פארטיי-מחלוקות — אינ'ם נומער „רויטער מגן דוד".

פון די אויספיהרער ארטיסטען איז קיינעם נישטא וואס פארצווווארפען. אלע גיבען זיי א סך פלייס, מיה און טאלאנט.

די רעזשי (נאזשיק) איז זוי שטענדיג, זעהר זאָרגפעלטיג.

די מוזיקאלישע אילוסטראציע איז דורכ'ן יונ- גען בעגאבטען שאיעוויטש אויסגעצייכענט אויסגע- פיהרט.

טעאטער-מענש

מלאך

נאבדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

דאן-דאמינגא
ראמאן

...יין לאטעם האט ער נישט געקויפט מעהר, ער ...זיך נישט געקענט צוגעוואוינען צום געדאנק, ...א לאטע, וואס ער האט געקויפט אמאל פאר ...צוהונדליג קילריים דעם מעטער, זאל ער איצט ...טויזענטער. (דערמיט, וואס זיינע פריהער- ...געקויפטע ביליגע לאטעס זענען איצט הונדער- ...מאל געשטיגען, ארט איהם נישט, דווקא פער- ...זיך...), האט ער דעריבער זיך אריינגעלאזט אין ...הלוואות אויף א העכערען פראצענט ווי די ...געהאט.

...זיינע לווה'ס זענען געווען אט פון די אריסטאק- ...און גבירים, וואס האבען גארנישט צוגע- ...צו בראזיליעם ענטוויקלונג, זייער זכות און ...רייכקייט איז געווען דאס וואס זייערע פאטערס ...זיידעס זענען געשטאנען אין דער שפיץ פון בראַ- ...בעפרייאונגס בעוועגונג. אליין זענען זיי געווען ...אנגעראטען און אויסגעלאשענע פונקען, בעגראבען ...דער הויכע שווערע יחוס-טיטלען..

...אינער פון די לווה'ס איז געווען קאלאנעל קאנ- ...אלעקסאנדרא גאמעז, אנ'אלטער פוילער אריסטאָ- ...וואס האט פערמאגט א סך לאנד, פעלזיגע געגענ- ...ווילדע פיך און נישט ענטדעקטע מינעס, נאר ...האט ער זיך געניטיגט אין געלד. כדי ער זאל ...אויסהאלטען זיינע געליפטע און זייערע פאלא ...אויף דער אווענידע אנטלאנטיקא, אין ריא-דע- ...זשאניירא, זיין זיידע האט אנגעפיהרט די גרויסע ...ביי סאן-פאולא, וואס האט אויסגעשריגען: ...בערקייט אדער טויט"! און איז געפאלען קוועמענדיג ...

...פאר איהם, דעם איניקעל, איז געבליבען זיינע ...ענם ירושה, אבער נישט זייער מוט, בעגייסטע ...און קאמפּסלוסטיגקייט.

...אליין איז ער געווען פויל, און ווייל ער איז אזוי געווען, האט זיך איהם אויסגעדאכט, אז זיין גאנצער פערמעגען איז אזוי פויל און נישט מסוגל איהם צו פערשאפען די געהעריגע געלטער, וואס אין איהם תמיד אזוי נויטיג געווען.

אבער קילאמעטערס ווייט האבען זיך געשפרייט זיינע לענדערייען איבער פערשידענע טיילען פון גרוי- סען לאנד בראזיליען.

אמת, אז פון איין „עסטאנסיא" ביז דער אנדער- רער האט מען געדארפט פאהרען וואכען לאנג איבערן אטלאנטיק און אויף די טייכען „אמאזאנא און פאר- ראנא" און דערצו וואלט נויטיג געווען אנ'אייגענע שיף (אך, ווען זיינע עלטערען וואלטען איהם דאס אי- בערגעלאזען...) האט ער זיך דעריבער בענוגענט דערמיט, וואס זיין פערמעגען האט זיך געפינען אין פרעמדע הענט, מעהרסטענטייל'ס אין די הענט פון דער דינערשאפט, וועלכע זענען אויך אזוי איבערגע גאנגען פון די עלטערען צו די קינדער.

די פיך איז אויסגעפרעסען געווארען פון די האלב פרימיטיווע איינוואוינער, די מינעראלען האבען גע- שלאגען און פון זיך אליין, אויסגעגראבּערט ריוועס און קאנאלעכלעך אונטער דער ערד, אדער צווישען די פעלזיגע בערג און ער האט זיך בענוגענט מיט די עט- ליכע פאלאצען אין פערשידענע טיילען פון שטאט.

די פאלאצען זענען געווען דער הויפט איינקונפט אויף זיי האט ער געבארגט געלד סיי אין די בענק, און סיי ביי פריוואטע פערזאנען. בשעת ער האט בע- בארגט האט ער קיינמאל נישט אין זינען געהאט אז ער וועט אמאל דארפען אפגעבען. און אזוי ווי ער האט טאקע נישט אפגעגעבען, איז זיך דער פראַ- צענט געוואקסען און דער פראצענט אויף פראצענט, ביז זיינע פאלאצען ווענען אלעמאל איבערגעגאנגען אין די הענט צו אנדערע איינגענטימער..

דאס איניקעל קאלאנעל קאנדרא אלעקסאנדרא גא מעז איז זעהר שטאלץ מיטן זיידען, פונדעסטוועגען, ווען מען זאל איהם לייען געלד אויף דעם מאנומענט, וואס די שטאט רעגירונג האט געשטעלט אויפן פלאץ וואו די שלאכט איז פארגעקומען וואלט ער עם זיבער געטון. נאר אזוי ווי דער דענקמאל איז דאס אייגענ- טום פון דער שטאט, וואלט איהם דערווף קיינער נישט געבארגט, האט ער געמוזט אנקומען צו סעניאר נפתלי קויפמאן, קויפמאן האט איהם צוגעזאגט צו געבען געלד וויפיל ער זאל נאר וועלען, נאר אהן א משכון גייט עס נישט ביי איהם. האט דער קאנדרא אלעקסאנדרא גאמעז פערזעצט ביי איהם דעם פאלאץ אויף דער אוועניד פאוליסטא און איהם שוין קיינ- מאל נישט אפגעצאהלט ביז די פראצענטען זענען גע ווארען אזוי הויך, אז דעם בעריהמטען גענעראלס איי ניקעל וואלט שוין גיכער געלוינט צו בויען א נייעם פאלאץ.

דער דאזיגער פאלאץ האט זיך געפינען אויף דער אוועניד פאוליסטא, דער אריסטאקראטישער בולוואר אין סאן פאולא, די געביידע איז געשטאנען ט' האין גארטען און דער אריינגאנג איז געווען דורך א ברייטען, שווארצען אייזערנעם גראטען טויער, דורך די שטאכעטען האט ארויסגעקוקט דער פאלאץ מיט אפגעריבענער טינק, וואס איז טיילווייז געפאלען פון די אלטע ווענט, די פערדראטע פאלמען-בוימער הא בען פערשטעלט די פענסטער.

קאפיטעל דריי.

פאר דעם יונגען זשאזע איז אוממעגליך געווען אהיימצוקומען, ער האט שוין גוט געוואוסט דעם מצב פון פאטערס פערמעגען. און וואס מעהר ער האט זיך דערוואוסט, אלץ מעהר האט איהם געריצט צו אנ'איינענעם בעקוועמען, אפילו הולטייסטווען לעבען און אלץ מעהר, וואס עס האט איהם געצויגען אין די רולעטע פלעצער פון סאנטאסער קאסינאס, אלץ מעהר האט ער אנגעהויבען צו זוכען מיטלען צו קרי- גען געלד.

באטש פאר איהם זענען געווען אפען א סך מע- ליכקייטען אריינצוגיין אין דער פינאנץ וועלט (מיט דער צייט וואלט דער פאטער געמוזט אנערקענען די פעהיגקייטען און וואלט איהם פינאנסירט די אונטער- נעהמונגען, נאטירליך פאר א חלק אין שותפות,) אלץ מעהר האט ער זיך דערוויטערט און אנגעהויבען צו וועבען פלענער פון אויבענאויפיגען אויסנאָרעריי.

ער האט געהאט צווישען זיינע בעקאנטע סטו- דענטען אויפ'ן יורידישען פאקולטעט, און זיי האבען איהם געלערנט ווי אזוי ארויסצוקריגען געלד און די אופנים ווי ער וועט זיך פערטיידיגען; האט ער אנגע הויבען גיין צום פאטערס בעל-חובות (צו די קלע- נערע) און ביי זיי איינגעמאהנט געלט; ער האט זיי א- רויסגעגעבען קבלות און דער פאטער האט גארנישט געקענט טון, ווייל זשאזע האט זיך אונטערגעשריבען מיט זיין אייגענעם פאמיליען-נאמען — קויפמאן, און ווען עס וואלט יא עפעס געשעהן, זענען ביי זיין זייט געשטאנען אט די יונגע אדוואקאטען, וועלכע וואל טען איהם היים פערטיידיגט (דער פאטער וואלט סיי ווי נישט אריינגעלייגט קיין געלד אין אדוואקאטען).

דער פאטער האט זיך געפרובט בעווארענען און אנגעזאגט זיינע בעלחובות אז א חוץ איהם אין דער האנט אריין, אדער רעפאזיטערען אויף זיין נאמען אין דער און דער באנק, זאל מען קיינעם נישט איינ- צאהלען, אבער עס האבען זיך שוין געפינען א- זעלכע אדוואקאטין וואס האבען אויסגענוצט די סי- טואציע צווישען פאטער און זוהן, און האבען מיטן סעניאר קויפמאן (דעם יונגען) און די בעל-חובות גע- שלאסען אנ'אפמאך פאר פופציג פראצענט אין באר געלד, זשאזע קויפמאן האט ארויסגעגעבען „רעסי- באס", דאס געריכט האט אנערקענט די קבלות, דער- פאר ווייל דער יונגער סעניאר קויפמאן האט גע- מענהט (דורך די אדוואקאטען) אז ער איז בעפול- מעכטיגט געווען פון פאטער אזוי צו האנדלען, האט דעריבער דער ענין נאר געקענט ווערען צווישען פא- טער און זוהן און נישט צווישען פאטער און די בעל- חובות.

נאר אזוי ווי דער פאטער וואלט נישט געוואלט פערפיהרען קיין פראצעסען געגען זוהן, פשוט דער- פאר ווייל ער האט געוואוסט, אז דאס געלד האט שוין דער תכשיט פערטאכלעוועט, האט זיך נישט געלוינט צו לויפען דאס טויטע אויפן לעבעדיגען, און א טיפע שנייהענדיגע שנאה, איז אריינגעדרונגען אין זיין הארץ צום „יורש".

(פארטזעצונג קומט).

א ליטעראַרישער אָוונט אין „זשעטעקאַ"

היינטיגען פרייטאג וועט אין לאָקאַל פון „זשעטעקאַ", (וואָלטשאַנסקאַ 35) פאָרקומען אַ ליטעראַרישער אָוונט, געווידמעט דעם יונגען טאַלענטירען שריפטשטעלער בנימין עליס, וועלכער ווײַלט איצט אין לאָדז.

בנימין עליס האָט אַרויסגעגעבען 2 ביכער: 1) אַ באַנד נאָוועלען א. נ. „היימלאָזע", און 2) אַ דראַמע אין 4 אַקטען א. נ. „בײַ דער גרעניץ".

חוץ בנימין עליס'ן וועלען אינ'ם אָוונט אויפטרעטען אייניגע באַקאַנטע לאָדזער שרייבער.

שפענדע

צוליב אַ סכסוך מיט'ן פּרעזעס פון גראַשען-הענדלער פעראיין אין לאָדז, שפּענדעט ה' שמואל קרייצער 10 זל. פאַר דעם יתומים-הויז זגערזשער 40. דאָס געלד איז אָפּגענומען אין גראַשען-הענדלער פעראיין זשידאָווסקאַ 8.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, ד. 19-טען פעברואַר

3.84 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פּליטען, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אױדיציע פאַר שולען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 שמועס, 12.30 קאָנצערט, 1.25 הויזווירטשאַפט, 1.30 קאָנצערט, 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 פּליטען, 4 אױדיציע פאַר עלטערע קינדער, 4.20 קאָנצערט, 4.45 אַ שמועס וועגען מוזיק, 5 דיסקוסיע, 5.20 סאַלאָן-מוזיק, 5.50 ווירטשאַפטליכער שמועס, 6 פּידעל-קאָנצערט, 6.45 פּליטען, 7.20 רעקלאַמע-קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער שמועס, 8 פּליטען, 8.45 אָוונט-ידיעות, 9 פון ציקעל: „שאָפּין'ס שאַפונגען", 9.35 ליטעראַרישער רעפּאָרטאַזש, 9.50 ווירטשאַפטליכער שמועס, 10 טאַנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11.05 טאַנץ-מוזיק.

טעאַטער, מוזיק און פערווײַלונג (קאָמוניקאַטען)

אין קורצען גאַסטשפּילען פון מאָריס שוואַרץ'ס קונסט-טעאַטער אין לאָדז

ווי בעוואוסט, הויבט די טעג אָן צו שפּילען אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" מאָריס שוואַרץ מיט זיין קונסט-טעאַטער אין וועלט-סעפּעקטאַקל „יאָשע קאַלב", וואָס איז געשפּילט געוואָרען מיט אונגעהויערן ערפאָלג אין כמעט אַלע אייראָפּעאישע שטעט.

די ראָל פון ניעשאַווער רבי קרעאירט דער גרויסער קונסטלער, שעפער פון ניו-יאָרקער קונסט-טעאַטער מאָריס שוואַרץ.

זונטאָג „מסעות בנימין השלישי" צום לעצטען מאָל

כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע פאָלקס-מאַסען און אינטעליגענץ, וואָס האָבען נאָך נישט בעוויזען צו זעהן „מסעות בנימין השלישי" אויסגעפיהרט דורך דער „יודישער טעאַטער סטודיע" ווערט זונטאָג דעם 23-טען ד. ח. 6.30 אָוונט געגעבען צום לעצטען מאָל „מסעות בנימין השלישי" אין טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי.

אין קורצען — „די גאָלדגרעבער" פון שלום עליכם.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „ראָמאַנס" מיט יוליוש אָסטער-ווע אין דער הויפּטראָל.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	– – –	97.00
3 פּראָצ. בוד	– – –	26.50
4 „ דאָלאַרובקאַ	– – –	53.50
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	– –	62.13
5 „ וואַרשאָווער ש. ב 1934	–	54.88
5 „ לאָדזער	–	48.88
ענגלישער פונט	–	26.17
דאָלאַר אָפיצ.	– 5.24. נישט-אָפיציעל –	5.20
גאָלד-דאָלאַר	– – –	9.02
גאָלד-רובעל	– – – –	4.78
דייטשער מאַרק	– – –	1.48
פראַנק שווייצארישע	– –	173.20

ראַדיאָ - ווינקעל

ו. די ענטוויקלונג פון ראַדיאָ אויף גאָר דער וועלט.

דער לאָנדאָנער „וואָרלד ראַדיאָ" שילדערט, ווי אַזוי ראַדיאָ האָט זיך ענטוויקעלט במשך דעם פאַרגאַנגענעם יאָהר.

אויפ'ן ערשטען אָרט שטעהען די פייערליכקייטען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 255-יעהריגען יובּיליי פונ'ם ענגלישען קעניגליכען פּאָר. דערנאָך קומען די רעדעס פון די אָנגעזעהענסטע אייראָפּעאישע פּאָליטיקער בנוגע די געפער געשעהענישען, נאָך שפּעטער — די בעריכטען פון דער איטאַליעניש-אַביסינישער מלחמה. א שעהן אָרט פערנעהמען אין די אױדיציעס פון 1935 דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנצערט אין גענף, דער אייראָפּעאישער קאָנצערט פון יויען און א רייהע אינטערעסאַנטע אויסטויש-אױדיציעס צווישען אייראָפּע און די פעראייניגטע שטאַטען.

געוואַלדיג געוואַקסען איז אויך די צאָהל ראַדיאָ-אַבאָנענטען. פאַר'ן סוף 1935 האָט ענגלאַנד פערמאָגט שוין גאַנצע 7,300,000, פראַנקרייך — העכער 2 מיליאָן, טשעכאָסלאָוואַקיי — דריי פערטעל מיליאָן, די שווייץ 400.000.

א חוץ דעם איז א סך פערשטאַרקט געוואָרען די קראַפט פון די סטאַציעס גופא. ערשט מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט מען אַ קראַפט פון 50 קילאָוואַט געהאַלטען פאַר א ריזיג-גרויסע, איצט אָבער הייסען שוין 100 קילאָוואַט א גאַנץ מיטעלע קראַפט און מען זעהט שוין אַפילו סטאַציעס מיט 500 קילאָוואַט.

בנוגע די ראַדיאָ-פּראָגראַמען איז צו פערצייכענען אַט-וואָס:

דאָס ערשטע אָרט בנוגע די מוזיקאַלישע פּראָגראַמען געהערט פראַנקרייך, איטאַליע, וואָס בענוצט זיך לעצטענס איבערהויפּט מיט פּראָפּאַגאַנדע און האָט אָנגענומען (צוליב דער מלחמה מיט אַבי-סיניען) סאַנקציעס געגען פרעמדער מוזיק. איהרע ראַדיאָ-אַבאָנענטען מוזיק פון איהרע... רעס. דער כאַראַקטער פון די סאָוויעטישע ... מען איז שוין נישט אַזוי פול מיט פּאָליטיק ... גיכער אַ פערווײַלונג. דער פּוילישער ... אריבער אין רשות פון דער רעגירונג. די ... שע סטאַציעס האָבען געגעבען אַ גאַנצע ... נע אױדיציעס.

אַמעריקע האָט אינ'ם פאָריגען יאָהר ... הונדערטער טראַנסמיסיעס פון אייראָפּע, ... פון ענגלאַנד, און דאָ האָט זיך אַרויסגע... הגם אַמעריקע שטייגט איבער אייראָפּע ... פערווײַלונגס-פּראָגראַמען, בלייבט זי אָבער ... ליג אויפ'ן געביט פון קולטור און בילדונג.

אין ענגלאַנד האָבען דעם גרעסטען ... אױדיציעס פון אינפאָרמאַטיוען כאַראַקטער ... פאָרמאַציעס, וואָס די ענגלישע צענטראַלע ... ווערען אין אַלע ווייטע דאָמיניעס ... דער גרעסטער שפּאַנונג.

L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. ...07
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, האַנדלונג און סעקסועלע בער...
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 ...
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע. ...

H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש... און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן ...
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 8-5 ...

גרויסער פילם פון עסטרייכישער פּראָדוקציע א. ג.
„Marja Baszkircew"
...rvas, Hans Jaray, Szoeke Szakall, Marja Balcerkiewiczówna אין די הויפּטראָלען:
(פון טאָג-בוך פון א געליבטע)
מוזיק: Paweł Abraham —::— אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און P. A. T. —::— אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

בריליאַנטען, גאָלד זילבער, לאָמבאַרד־קוויטלען און גאָלדענע ציינער
קויפט און צאָהלט די העכסטע פּ...
דאָס יובילער-געשעפט
H. LISSAK פּעטריקאָווער 5

DR. MED.
KRAUSKOPF
אַקושעריע און פרויען־קראַנק...
זגערזשער 15, טעל. 23-47
נעהמט אָן פון 8.30 ביז 10 ...
און פון 4 ביז 8 אין אָוונט

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער
פערשידענע

אַ פרוי (אַלמנה) זוכט ...
מיט בעקעסטיגונג בײַ ...
פאַמיליע ביז 50 זל. מאָנאַטל...
אין אַדמ. אונטער „50".

...ęło pokwitowanie na sumę ... z podpisem Dawida Welt... z dnia 3 stycznia 1936 r. dla ...szczyka, zam. w Łodzi przy ...erskiej 32. Pokwitowanie pro... ...ość pod wskazanym adresem.

ווער ס'וויל זיין געזונט מוז קומען עסען די בעסטע און ... האַפּטסטע מיטאָגען צו גאַנץ ביליגע ... אין דעם בעוואוסטען היגיענישען ... פון הערמאַן לעווינסקי, לאַנ... סקיענג 39, פּראַגאַ, 2. שט. טעל. ... בעת'ן מיטאָג ראַדיאָ-קאָנצערט ... גאַנצער וועלט.

אַכטונג! דער ניי־... ענגלישער זאַל (וואָל...) מיט אַ שענעם מענער-זאַל מיט ... היגיענישער כשר'ער קוך, מיט ... געשירען און טיש-בעשטעק ... געגעבען אויף חתונות נאָר ... אַלעס 1-טער מאָי 2. קומט און ... צייגט אייך!

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
קאָמיסיאָנס-ל־גער פון פערשידען מאָדערן
מעבעל
בייצ און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע מאַטראַצען, טאַפּטשאַנעס, כאַזעטקעס, מאַטראַצן אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור בײַ
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
ב״ש: איך קויף אויך פערשידען גענוצט מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פּעלצען א.ז.וו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוידאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)
זשעלאַנאַ 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
טעטיג אַהן איבעררייס בײַטאָג און בײַנאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
קוואַרץ-לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel.181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz
w niedzielę i święta od 10—1.

שוין ערשינען!
„פאַלשע חרפה"
צווייטער באַנד
פון ד"ר מעד. ה. רוזשאַנער.
16 טײַלען, צוו. באַנד.:
ווי אַזוי שטעקט מען זיך אָן מיט סיפיליס;
די וואַסערמאַן-רעאַקציע;
צי קאָן סיפיליס פולשטענדיג אויסגעהיילט ווערען?
סיפיליס און חתונה-האָבען;
די פערזענליכע פערהיטונג פון געשל. קראַנקה.
צו בעקומען בײַ אַלע צייטונגס-פערקויפער. פּרייז 1 זל

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

Dr. med.
H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1
פאַרמ. און פון 5—9

Dr. med.
W. ŻABZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אוירען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ-קראַנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26
נעמט אָן פון 5—8 אָוונט.

שייטלען
בײַ קערש.
סקווערנאַ 15
מיט פאַריזער שרינדן און פּאַרטיגע שייטלען

וויכטיג פאַר ברוך-קראַנקע
(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין
(הויקערס) פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפוס
און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע בײַ מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

בײַ מאָגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימפּ לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

...Wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Nejer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman